

lina Ahola

RAKENNUSTYÖMAAN VISUAALINEN ILME – JATKE-KONSERNIN MATERIAALIEN JA OHJEIDEN PÄIVITYS

Opinnäytetyö

Muotoilija

Graafinen muotoilu

2023

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Muotoilija
Tekijä/Tekijät	Iina Ahola
Työn nimi	Rakennustyömaan visuaalinen ilme – Jatke-konsernin materiaalien ja ohjeiden päivitys
Toimeksiantaja	Jatke Oy
Vuosi	2023
Sivut	63 sivua, liitteitä 26 sivua
Työn ohjaaja(t)	Veli-Matti Hilli

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön aiheena oli Jatkeen rakennustyömaan visuaalisen ilmeen parantaminen. Produktiona suunniteltiin kaikki kylttien, opasteiden ja aitakankaiden aineistot uudelleen sekä ohjeisto, jonka avulla näistä edellä mainituista materiaaleista on helppo valita oikeat tuotteet kullekin työmaalle. Näiden avulla tarkoitus on saada kaikille Jatkeen työmaille johdonmukainen näkyvyys, joka on yhtenäinen konsernin visuaalisen identiteetin kanssa. Kaikki suunnittelutyö tehtiin Jatkeen brändiohjeiston mukaisesti.

Tutkimus tehtiin toimintatutkimuksena, ja tavoitteena oli parantaa Jatkeen rakennustyömaan visuaalista ilmettä. Aineistonkeruumenetelmänä käytettiin havainnointia rakennustyömailla. Havainnoinnin avulla voitiin myös todeta muu-
tosta vaativia asioita. Informaatiomuotoilu on tärkeässä roolissa opasteissa, joten sitä tutkittiin perusteellisesti. Informaatiomuotoiluun tutustuttiin värien, typografian ja kuvitusten näkökulmasta. Jotta kaikki opasteet olisivat mahdollisimman toimivia, tutustuttiin opasteiden suunnitteluun sekä siihen, mitä kaikkea täytyy huomioida, jotta opasteet ovat mahdollisimman selkeitä ja saavutettavissa. Opinnäytetyössä otettiin myös selvää rakennustyömaista ja sen kylttejä ja opasteita koskevista laista ja säädöksistä.

Opinnäytetyö seurasi perinteistä toimintatutkimuksen kaavaa. Ensin tehtiin havainnointia ja suunnittelutyötä, jonka jälkeen lähdettiin konkreettisesti toteuttamaan produktiota. Produktiosta pyydettiin palautetta, jonka perusteella sitä paranneltiin. Havainnointia ja siitä syntyneitä tuotoksia on opinnäytetyössä dokumentoitu tekstin lisäksi kuvien avulla.

Alussa esitettyihin tutkimuskysymyksiin saatiin vastaukset, ja tutkimusongelmat saatiin ratkaistua. Opinnäytetyön valmistuttua Jatkeella oli vielä useita hankkeita kesken, joten vanhoja materiaaleja tulee olemaan vielä Jatkeen työmailla näkyvillä. Työn konkreettiset tulokset voidaan kunnolla havaita vasta, kun kaikki edelliset hankkeet ovat valmistuneet ja kaikki vanha materiaali on hävitetty.

Asiasanat: graafinen suunnittelu, rakennustyömaa, visuaalinen identiteetti, työmaanäkyvyys

Degree title	Bachelor of Culture and Arts
Author (authors)	Iina Ahola
Thesis title	Brand identity in construction site – Updating Jatke Corporation’s brand material and guidelines
Commissioned by	Jatke Oy
Time	2023
Pages	63 pages, 26 pages of appendices
Supervisor	Veli-Matti Hilli

ABSTRACT

In this thesis the aim was to improve the brand identity of Jatke Corporation’s construction sites. The production composed of updating all materials and creating guidelines on how to use these materials. The purpose of the guidelines is to help with material choices and to give instructions with the ordering. With all the above-mentioned the objective was to improve Jatke’s brand identity in the construction site and to make it more consistent with the brand identity. The brand manual was complied with in all the design.

The thesis research method was action research and observation was used as a method of data collection. Observations were mainly made at construction sites. By observation was possible to identify things that needed to be changed. In order to create functional signs, thorough investigation of signs had to be made. Information design has a significant role in the design of signs. Information design includes typography, colors and illustrations. To ensure that all signs were as functional as possible, the design of the signs and everything that needed to be considered to make them as clear and accessible as possible were also studied. The thesis also examined the laws and regulations related to signs and signage on construction sites.

The thesis followed the basic formula of action research. First step was observation and planning and after that the production was implemented. Production got some feedback and was improved. Observation and results were documented in the thesis using both text and image.

The research questions and problems were all answered and solved. After the thesis was made Jatke had some ongoing projects still, so there will be some old materials visible on Jatke’s construction site. There was many projects in process when the thesis was made so the concrete result can be seen only in the future when all of the projects have come to an end and old materials have been disposed.

Keywords: graphic design, construction site, visual identity, visibility of construction site

SISÄLLYS

KÄSITTEET	6
1 JOHDANTO	8
2 TUTKIMUSASETELMA	9
2.1 Käsitekartta.....	9
2.2 Viitekehys	11
2.3 Tutkimuskysymykset.....	13
3 TUTKIMUSMENETELMÄT	13
3.1 Toimintatutkimus.....	14
3.2 Havainnointi aineistonkeruumenetelmänä	15
4 RAKENNUSTYÖMAA.....	20
5 JATKE-KONSERNI.....	21
5.1 Visuaalinen ilme ja brändiohjeisto.....	22
5.2 Vastuullisuus Jatke-konsernissa.....	24
6 INFORMAATIOMUOTOILU JA SAAVUTETTAVUUS	27
6.1 Väri	28
6.2 Typografia.....	30
6.3 Kuvitus.....	31
7 YLEISTÄ OPASTEISTA	32
8 TYÖMAANÄKYVYYS	34
8.1 Sisäinen näkyvyys	36
8.1.1 Liikkuminen työmaalla.....	36
8.1.2 Turvallisuus.....	38
8.1.3 Jätekyllit.....	41
8.1.4 Varoituskyltit	43
8.2 Ulkoinen näkyvyys	44
8.2.1 Työmaataulut	44
8.2.2 Opasteet	47

8.2.3	Aitakankaat ja aitalevyt	49
9	OHJEISTO TYÖMAALLE TILATTAVISTA MATERIAALEISTA	51
9.1	Minimipaketti - strattipaketti	52
9.2	Peruspaketti.....	53
9.3	Huippupaketti.....	54
10	TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS	58
11	JOHTOPÄÄTÖKSET JA YHTEENVETO.....	59
12	POHDINTA.....	61
	LÄHTEET.....	64
	KUVALUETTELO	

KÄSITTEET

Brändi (eng. brand)

Brändi on monen tekijän summa. Sen tarkoitus on tehdä yrityksestä ainutlaatuinen. Brändi tarkoittaa sitä mielikuvaa joka yritykseen liitetään. (Venäläinen 2019.)

Brändiohjeisto (eng. brand manual)

Brändiohjeisto on yrityksen graafisen ilmeen koottu ohjeistus. Se on ohjeisto, kuinka esimerkiksi yrityksen logoa, värejä ja typografiaa sekä mahdollisia muita elementtejä ja aineistopohjia, joita yrityksellä on käytössä, tulee käyttää. (Pasanen 2017.)

Infografiikka (eng. infographic)

Infografiikan tehtävänä on levittää tietoa ihmisten välillä. Se on viestintää vahvistavaa ja kuvailevaa grafiikkaa (Koponen ym. 2016, 20).

Informaatiomuotoilu (eng. information design)

Informaatiomuotoilulla tarkoitetaan tiedon esittämistavan suunnittelua selkeäksi visuaalisen muotoilun keinoin (Koponen ym. 2016).

Logo (eng. logo)

Logo on yrityksen tärkein ja tunnistettavin elementti. Sillä tarkoitetaan tuotteen tai yrityksen nimen kirjoitusasua ja esitystapaa. (Niittykangas 2022.)

Piktogrammi (eng. pictogram)

Piktogrammit ovat kuvamerkkejä, joiden avulla voidaan välittää tietoa ilman erillistä selitettä (Koponen ym. 2016, 202).

Rakennustyömaa (eng. construction site)

Rakennustyömaaksi luokitellaan kaikki rakennuksen ja muun rakennelman uudisrakentaminen ja korjausrakentaminen sekä kunnossapito, myös edellä mainittuihin liittyvät asennustyöt ja purkaminen. Kaikki rakentaminen tapahtuu rakennustyömaalla, sijaitsepa rakennustyömaa sitten maan alla, maan päällä tai vedessä. (Työsuojeluhallinto 2019.)

Saavutettavuus (eng. accessibility)

Saavutettavuus on kohteen helppoa lähestyttävyyttä. Tieto tulee olla esitetty niin, että vastaanottaja voi ymmärtää sen vaivattomasti. (Celia 2022.)

Sommittelu (eng. composition)

Sommittelulla tarkoitetaan kokonaisrakennetta, eli teoksen elementit ja värit asetellaan halutulla tavalla. Ajatuksena on järjestää teoksen eri osat yhtenäisesti, niin että se palvelee kokonaisuutta mahdollisimman hyvin. (Toivanen 2015.)

Typografia (eng. typography)

Typografia on tekstin, kirjasintyyppien ja väriyukseen liittyvää suunnittelua ja sommittelua, jonka tarkoitus on tehdä tekstistä luettavaa ja visuaalisesti houkuttelevaa. Sen tarkoituksena on myös auttaa viestin oikeanlaisessa välityksessä. (Jaye 2022.)

Työmaan visuaalinen ilme/työmaanäkyvyys (eng. Brand identity in construction site)

Työmaanäkyvyys on se visuaalinen näkymä, joka näkyy ohikulkijoille. Työmaailme antaa vaikutelman työmaasta ja rakentajasta, joten työmaailmeellä voidaan luoda tietynlaista mielikuvaa rakennusyhtiöstä. Työmaanäkyvyyteen liittyvät erilaiset opasteet, kyltit ja taulut sekä erilaiset markkinointilakanat ja bannerit.

Visuaalinen identiteetti (eng. visual identity)

Visuaalinen identiteetti koostuu muun muassa logosta, väreistä ja graafisista elementeistä. Visuaalisen identiteetin avulla on mahdollista erottua tekemällä asiat eri tavalla kuin kilpailijat. Se määrittelee miltä yritys näyttää ja sen tulee kertoa samaa tarinaa yrityksen muiden viestien kanssa. (Venäläinen 2019.)

Värikontrasti (eng. contrast)

Värikontrastilla tarkoitetaan sitä, miten suuri valoisuusero kahden vertailtavan värin välillä on (Celia s.a.).

1 JOHDANTO

Rakennustyömaan visuaalisella ilmeellä on suuri merkitys niin työmaa-aitojen sisäpuolella kuin ulkopuolella. Ulkopuolisille näkyvällä visuaalisella ilmeellä voidaan luoda ohikulkijoille tietynlainen mielikuva rakennustyömaasta ja rakentajasta sekä rakennettavasta kohteesta. Työmaat ovat rakennusyhtiöille loistavia ”ilmaisia” mainospaikkoja, ja niitä tulisikin hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla. Työmaanäkyvyyden mahdollisuuksia kannattaa käyttää hyväksi etenkin suurilla rakennustyömailla, jotka sijaitsevat keskeisellä paikalla. Työmaanäkyvyyttä voi hyödyntää myös rakennettavan kohteen ennakkomarkkinoinnissa.

Myös aitojen sisäpuolella työmaanäkyvydellä on olennainen rooli. Toimivat kyltit ja opasteet auttavat työmaalla liikkuvia, ja hyvällä, tarkoin mietityllä ilmeellä voidaan parantaa turvallisuutta työmaalla sekä vähentää onnettomuuksien riskiä.

Tässä opinnäytetyössä paneudutaan rakennustyömaiden visuaaliseen ilmeeseen ja opinnäytetyön tavoitteena on rakennustyömaan visuaalisen ilmeen parantaminen. Kaikki työmaalla nähtävissä olevat kyltit, opasteet, taulut, markkinointilakanat ja bannerit ovat osa rakennustyömaan visuaalista ilmettä eli työmaanäkyvyyttä. Toimeksiantaja tässä opinnäytetyössä on Jatke Oy. Opinnäytetyön produktiivinen osuus koostuu Jatkeen työmaanäkyvyyteen liittyvien materiaalien päivittämisestä sekä ohjeistosta, jossa opastetaan mitä näkyvyyteen liittyviä materiaaleja tulee kullekin työmaalle tilata ja kuinka niitä tulee käyttää. Ohjeiston tarkoitus on helpottaa oikeiden materiaalien valitsemisessa ja tilaamisessa. Sen avulla myös pidetään huolta siitä, että kaikkien työmaiden visuaalinen ilme on yhtenäinen yrityksen visuaalisen identiteetin kanssa. Ennen opinnäytetyön aloittamista Jatkeella ei ollut selkeitä käytänteitä työmaanäkyvyyksissä, joten työmaiden ilmeet eivät olleet keskenään yhtenäisiä eivätkä palvellee yrityksen visuaalista identiteettiä parhaalla mahdollisella tavalla.

Opinnäytetyön aihe valikoitui oman työnkuvan johdosta. Aihe itsessään on ajankohtainen ja mielenkiintoinen, ja se on suuressa roolissa tämänhetkisessä työssäni. Työhöni kuuluu Jatkeen rakennustyömaiden visuaalisen ilmeen suunnittelu, ja opinnäytetyössä perehdyn aiheeseen ja sen eri osa-alueisiin

huolellisesti. Työmaanäkyvyyksien suunnittelussa tulee ottaa huomioon monta asiaa. Opinnäytetyön ansiosta työmaanäkyvyyksien suunnittelu on myös jatkossa johdonmukaisempaa, sillä olen syventynyt aiheeseen huolellisesti.

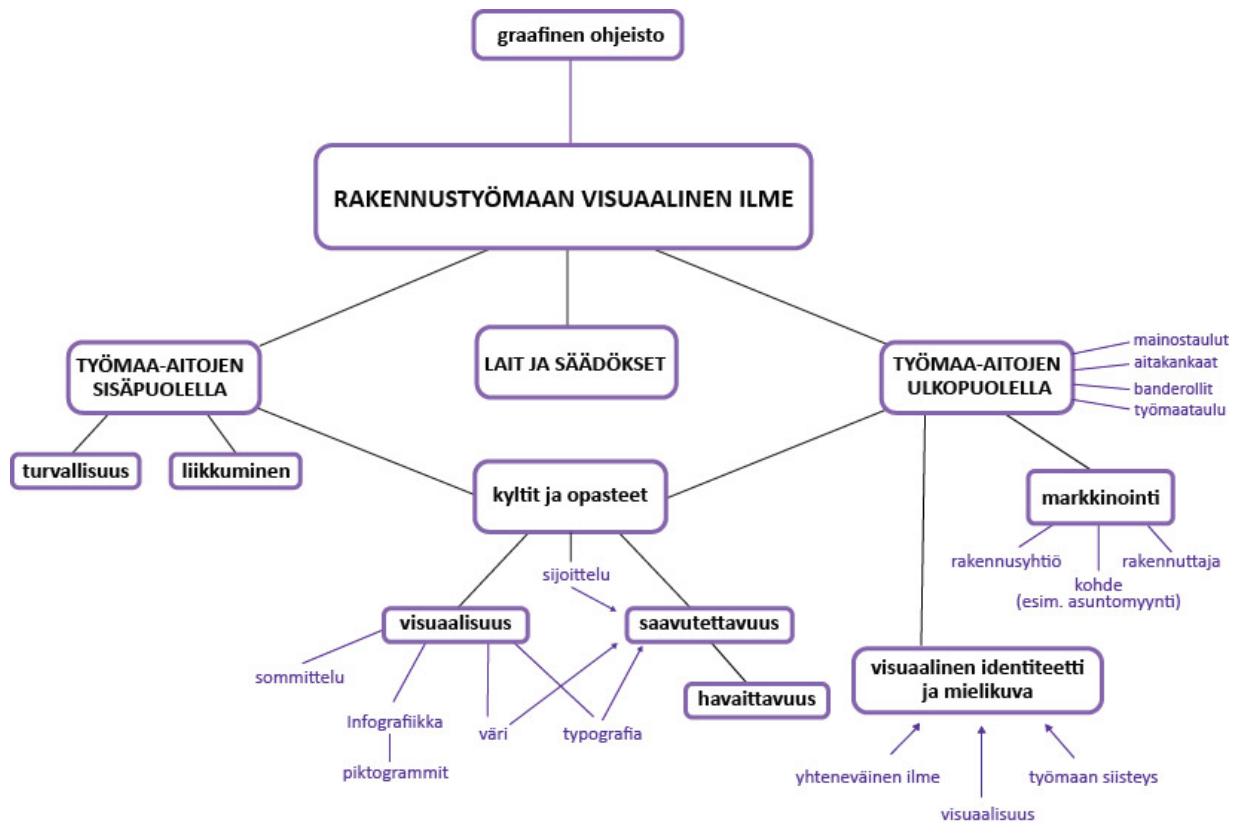
2 TUTKIMUSASETELMA

Tutkimusasetelmalla tarkoitetaan tutkimusongelman ja analyysimenetelmien rakentamaa kokonaisuutta. Myös käsitekartta, viitekehys ja opinnäytetyön keskeiset käsitteet ovat osa tutkimusasetelmaa (Vuori s.a.). Hyvä lähtökohta opinnäytetyölle on hyvin mietitty tutkimusasetelma. Tässä luvussa esittelen tämän opinnäytetyön käsitekartan, viitekehysten ja tutkimuskysymykset.

2.1 Käsitekartta

Käsitekarttaa käytetään tiedon esittämiseen graafisesti. Käsitekartta auttaa havainnoimaan aiheeseen liittyviä käsitteitä ja niiden välisiä suhteita sekä kokonaisuuksia, joita ne muodostavat. Käsitekartassa kuvataan tutkittavan aiheen peruskäsitteet ja niiden väliset keskeisimmät yhteydet (Åhlberg 2018). Käsitteet asetetaan järjestykseen ja ne jäsennellään kategorioihin, joiden välillä voidaan ajatella olevan yhteys. Ensimmäiseksi tulee sijoittaa laaja-alaisimmat käsitteet, jonka jälkeen käsitteet yhdistellään toisiinsa niin, että myös vaikutussuunta tulee näkyviin. (Anttila s.a.) Käsitekartasta onkin erityisesti hyötyä silloin kun halutaan saada selville tutkittavan aiheen peruskäsitteet ja kuinka käsitteet liittyvät toisiinsa (Åhlberg 2018).

Käsitekartassa (kuva 1.) keskellä, isolla, on kaiken lähtökohta, rakennustyömaan visuaalinen ilme. Ylhäällä on brändiohjeisto, jota tulee noudattaa kaikessa suunnittelussa. Rakennustyömaan visuaalisen ilmeen voi jakaa kahteen osaan; työmaa-aitojen sisäpuoliseen ja ulkopuoliseen ilmeeseen.

Kuva 1. Opinnäytetyön käsittekartta (Ahola 2023)

Työmaa-aitojen ulkopuolella on nähtävissä muun muassa mainostauluja, aita-kankaita ja banderolleja sekä työmaataulu. Työmaataulu tulee pystyttää työmaalle hyvissä ajoin ja se täytyy pitää näkyvillä töiden valmistumiseen saakka (Mittaviiva Oy ym. 2014). Sen avulla ohikulkijat näkevät, kuka rakentaa ja mitä rakennetaan. Rakennustyömaan ulkoinen näkyvyys keskittyy usein markkinointiin ja luomaan tietynlaista mielikuvaa rakentajasta. Työmaanäkyvyydellä voidaan esimerkiksi herättää potentiaalisten asiakkaiden mielenkiinto, eli työmaanäkyvyyttä kannatta hyödyntää myös rakennettavan kohteen ennakkomarkkinoinnissa.

Työmaa-aitojen sisäpuolella taas keskitytään enemmänkin opastamaan työmaalla liikkumisessa ja turvallisessa toiminnassa, kuten oikeanlaisten varusteiden käytössä tai jätteiden lajittelussa. Hyvin suunniteltuna rakennustyömaiden sisäinen näkyvyys voi vähentää onnettomuuksia työmaalla.

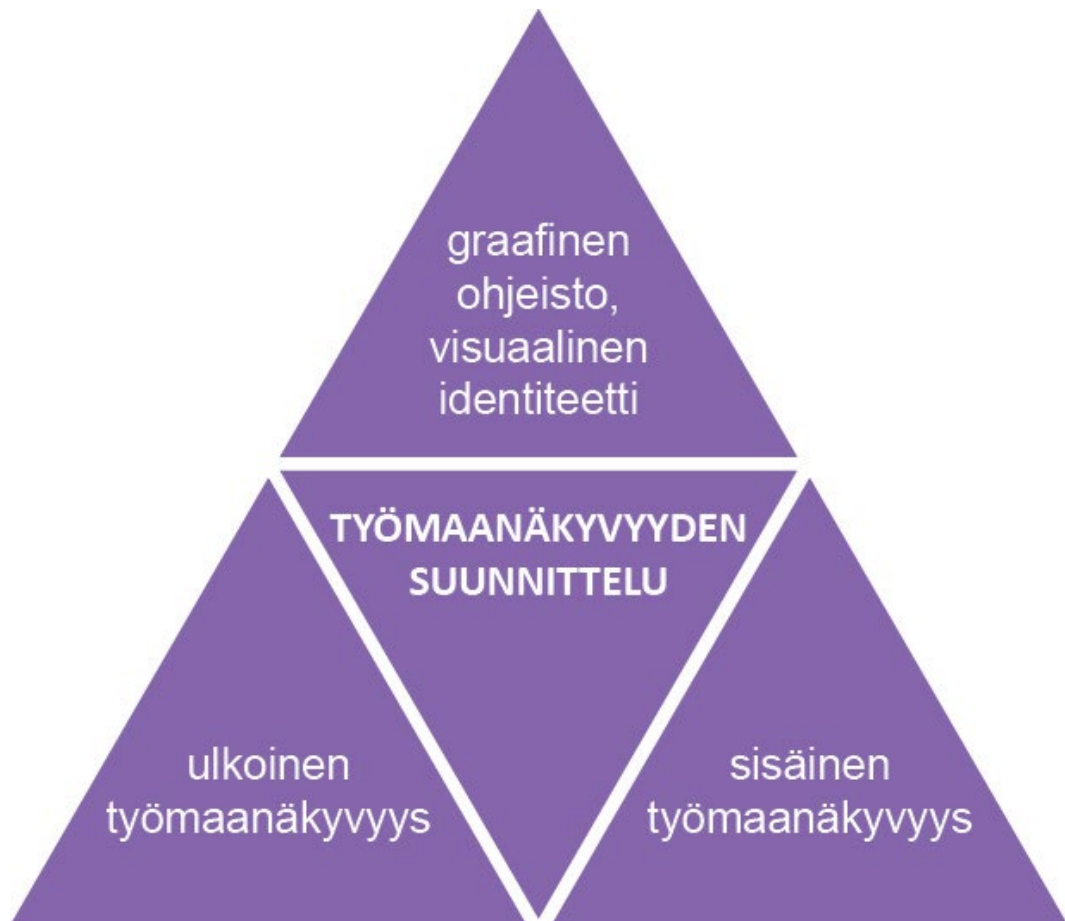
Opasteet tulisi suunnitella visuaalisesti näyttäviksi, sillä ne kiinnittävät paremmin katsojan huomion. Visuaalisuuteen vaikuttavat väri- ja typografiavalinnat, kuvitus sekä sommittelu. Väri- ja typografiavalinnat vaikuttavat suuresti myös

saavutettavuuteen, joka on tärkeä muistaa jo suunnitteluvaiheessa. Saavutettavuudella tarkoitetaan tässä tapauksessa sitä, että työmaalla kaikkien kylttien sisältö on nähtävissä ja kaikkien ymmärrettävissä.

Kaikki kylttien ja opasteiden sijoittelu on myös hyvä miettiä tarkkaan, sillä parhaitenkaan suunniteltu opaste ei palvele ketään, jos se on huonosti sijoitettu ja sen vuoksi huonosti havaittavissa. Havaittavuudella tarkoitetaan sitä, että informaatio esitetään sellaisella tavalla, jotta se on helposti vastaanottajan hahmotettavissa (Papunet 2022). Havaittavuuteen vaikuttavat kyltin sisällön lisäksi myös kylttien sijoittelu sekä tarkastelun hetkellä tapahtuvat mahdolliset ympäristön muutokset, esimerkiksi auringonvalo saattaa vaikuttaa siihen, miten hyvin kylttejä tai opasteita pystyy hahmottamaan.

2.2 Viitekehys

Viitekehysten tarkoituksena on auttaa lukijaa hahmottamaan keskeisten käsitteiden suhdetta toisiinsa. Se on yleinen asetelma tutkittavan kohteen yhteen liittyvistä tekijöistä. Kyseessä on tavallisesti laaja kokonaisuus, joka eritellään useampiin alaryhmiin tai tekijöihin. (Anttila s.a.) Hyvin mietitty viitekehys helpottaa opinnäytetyön tekemistä, ja rajaa aihetta. Sen avulla lukija saa myös käsityksen, mihin opinnäytetyössä paneudutaan.

Kuva 2. Opinnäytetyön viitekehys (Ahola 2023)

Kaikessa työmaanäkyvyyden suunnittelussa tulee noudattaa brändiohjeistoa, sillä yhteneväinen ilme luo uskottavuutta ja lisää tunnettuutta. Visuaalinen identiteetti on tärkeää kilpailijoista erottumisessa, kun ihmiset oppivat yhdistämään tietyt elementit kyseessä olevaan yritykseen. Hyvänä esimerkkinä brändiohjeiston noudattamisen tärkeydestä on logo, joka on yrityksen tärkein elementti. Logoa tulee käyttää samalla tavoin työmaanäkyvydessä, mainoksissa, nettisivuilla ja kaikkialla muualla. Kun logo toistuu kaikkialla samanaikaisesti, oppivat ihmiset yhdistämään sen oikeaan organisaatioon. Tämän vuoksi brändiohjeistossa on selkeät säännöt logon käytöstä. Sama koskee tietysti myös värejä sekä typografiaa.

Työmaanäkyvyys on myös viitekehyksessä jaettu kahteen, ulkoinen -ja sisäinen näkyvyys. Molemmat ovat työmaanäkyvydessä yhtä tärkeitä, mutta niillä kuitenkin on hieman eri merkitys, joten olen jakanut ne tässä opinnäytetyössä omiin osa-alueisiinsa.

2.3 Tutkimuskysymykset

Tutkimuskysymykset on hyvä miettiä tarkkaan, sillä ne auttavat aiheen rajaamisessa. Tutkimuskysymykset ikään kuin kiteyttävät koko opinnäytetyön tavoitteen. Ne myös auttavat suuntaamaan keskittymisen oleelliseen ja estävät sivupoluille eksymisen. Tutkimuskysymykset tulisi muodostaa siten, että ne herättävät lukijan mielenkiinnon. (Vesterinen s.a.)

Päätutkimuskysymys, johon tässä opinnäytetyössä pyritään vastaamaan, on:

Mistä muodostuu hyvä rakennustyömaan visuaalinen ilme?

Opinnäytetyön alakysymys on:

Mitä tekijöitä tulee ottaa huomioon työmaanäkyvyyden suunnittelussa?

Millä tavoin työmaanäkyvyys vaikuttaa yrityksen brändiin?

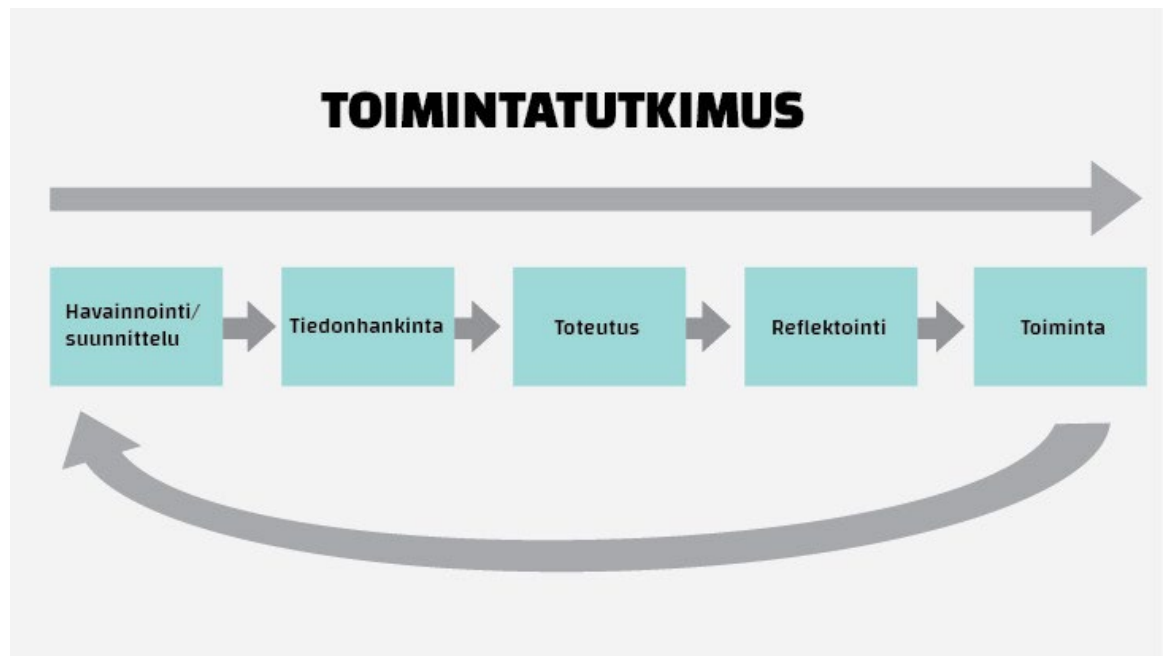
Asetetut tutkimuskysymykset rajaavat aiheita, joka muutoin voisi herkästi rön-
syillä. Kysymykset myös selkeyttävät opinnäytetyön produktiivisen osuuden
tekemistä. Päätutkimuskysymykseen vastaaminen on oleellista, jotta Jatkeen
rakennustyömaiden visuaalisesta ilmeestä saadaan yhtenäinen kokonaisuus.
Alakysymykset ovat tukemassa päätutkimuskysymystä. Se, mitä tekijöitä työ-
maanäkyvyyden suunnittelussa tulee ottaa huomioon, on välttämätöntä tietää,
jotta näkyvyys voidaan suunnitella hyvin. Työmaanäkyvyyden vaikutukset yri-
tyksen brändiin on suuressa roolissa rakennusyrietyksien yritys mielikuvan luo-
misessa. Brändin on tarkoitus auttaa yritystä erottumaan kilpailijoista ja jää-
mään ihmisten mieleen.

3 TUTKIMUSMENETELMÄT

Tässä opinnäytetyössä käytän kvalitatiivisia eli laadullisia tutkimusmenetelmiä.
Laadulliset tutkimusmenetelmät ovat menetelmäsuuntaus, jonka avulla pyri-
tään ymmärtämään tutkimuskohteen laatua, ominaisuuksia sekä merkityksiä
(Jyväskylän yliopisto 2021).

3.1 Toimintatutkimus

Tutkimusmenetelmänä käytän toimintatutkimusta. Toimintatutkimuksessa tavoitellaan muutosta. Siinä yhdistyvät samanaikaisesti sekä tutkimus että toiminta. Oleellisena tavoitteena toimintatutkimuksessa on muutos, ja tämä muutos voidaan saada aikaan vain toiminnan kautta. Toimintatutkimuksessa tutkimustuloksena on muutos entiseen ja tutkittavaa kohdetta pyritään parantamaan. (Kananen 2014.) Toimintatutkimus on ikään kuin tutkimusta toiminnan parantamiseksi, toisin sanoen toimintatutkimuksessa ei tavoitella tietoa tietämisen vuoksi vaan myös siksi, että käytänteitä voitaisiin kehittää. (Heikkinen 2018.)

Kuva 3. Toimintatutkimuksen vaiheet (Ahola 2023)

Kuva 3. auttaa hahmottamaan toimintatutkimuksen vaiheiden etenemistä. Toimintatutkimus on prosessi, jossa samoja vaiheita joudutaan toistamaan useamman kerran, jotta saavutetaan haluttu päämäärä (Ruohonen 2021). Tämä opinnäytetyö seurasi myös tätä kaavaa. Ensimmäisenä tehdään havainnointia ja suunnittelua. Seuraavana vuorossa on tiedonhankinta, jonka jälkeen voidaan aloittaa työn toteuttaminen eli esimerkiksi luonnosten tekeminen. Reflektointia toteutetaan toimintatutkimuksessa usein yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Reflektoinnin jälkeen ensimmäisiä toteutuksia parannellaan. Tämän jälkeen nämä vaiheet toistetaan yleensä useamman kerran. Myös tässä opinnäytetyössä seurattiin tätä toimintatutkimukselle tyypillistä kaavaa. Kaikki alkoi

havainnoinnilla työmaakäynneillä, ja niiden yhteydessä aloitettiin koko projektin suunnittelu. Tämän jälkeen etsittiin tietoa eri lähteistä ja aloitettiin varsinaisen työ. Aika ajoin vedoksia katsottiin yhdessä muun muassa viestintäpäällikön kanssa ja tämän jälkeen niitä vietiin taas eteenpäin.

Opinnäytetyön tavoitteena on Jatke-konsernin rakennustyömaiden visuaalisen ilmeen parantaminen. Tässä tapauksessa toimintatutkimuksen avulla pyritään muovaamaan käytänteitä työmaanäkyvydessä. Käytänteiden muovaamisella pyritään parempaan Jatkeen näkyvyyteen rakennustyömailla. Toimintatutkimuksen ansiosta pyritään myös lisäämään turvallisuutta sekä helpottamaan työmaalla liikkumista. Uusien opasteiden avulla pyritään myös lisäämään vastuullisuutta työmailla, esimerkiksi oikeanlaiseen jätelajitteluun sekä turvalliseen työskentelyyn ohjeistamalla.

Opinnäytetyön produktio koostuu materiaalien päivittämisestä sekä ohjeiston luomisesta. Tällä hetkellä käytänteet eivät ole kaikilla työmailla samat, sillä mitään tarkkaa ohjetta ei ole, joten työmaiden ilmeet eivät ole yhtenäiset keskenään. Työmaanäkyvyksissä on myös ristiriitoja yrityksen visuaalisen identiteetin kanssa. Kaikki materiaali päivitetään Jatkeen brändiohjeiston mukaisesti, jotta se palvelee parhaiten Jatkeen brändiä ja visuaalista identiteettiä. Yhtä tärkeää opinnäytetyön produktiivisessa osuudessa on materiaalien päivitys kuin ohjeiston luominen. Ohjeisto helpottaa oikeiden materiaalien valinnassa kullekin työmaalle. Ohjeistossa on kolme eri tasoista pakettia, miniminäkyvyys, perusnäkyvyys sekä huippinäkyvyys. Näiden sisältöä avaan tarkemmin luvussa 9.

3.2 Havainnointi aineistonkeruumenetelmänä

Havainnointia käytetään toimintatutkimuksessa aina aineistonkeruumenetelmänä, joten käytän sitä myös tässä opinnäytetyössä. Sen avulla pyrin saamaan lisätietoa tutkittavasta kohteesta, sekä ymmärtämään tutkittavaa kohdetta paremmin. Havainnointi kuuluu etnografisiin tutkimusmenetelmiin, eli sen avulla tutkitaan kohdetta kenttätyömenetelmän keinoin. Kenttätyömenetelmien avulla on helpompaa ymmärtää tutkittavaa kohdetta. (Muotio 2022.)

Tässä luvussa käyn läpi tekemiäni havainnoiteja ja avaan niiden vaikutusta työmaanäkyvyyden suunnitteluun. Havainnointia tehtiin jo kesästä 2022 asti työmaakäynneillä, vaikka varsinainen produktiivisen osuuden tekeminen alkoi vasta syksyllä. Havainnointi oli tärkeässä roolissa tässä opinnäytetyössä ja produktiota tehdessä.

Kesällä 2022 kävin ensimmäisen kerran tutustumassa Jatkeen rakennustyömaihin. Työmaakäynnit ovat olleet hyödyllisiä näkyvyyden suunnittelussa. Niiden ansiosta olen myös ymmärtänyt, miten tärkeää selkeän ohjeiston tekeminen on, jotta jokaiselta työmaalta varmasti löytyvät tarvittavat kyltit ja opasteet. Monilla työmailla on kierrätetty vanhoja materiaaleja edellisiltä työmailta, mikä ei ole sallittua.

Joillain työmailla on myös käytössä vanhoja materiaaleja, joissa on nähtävissä muun muassa Jatkeen vanha logo. Ihmiset usein niin sanotusti sitoutuvat mielikuvaan, jonka yrityksen logo luo. Kun logo ja sen väri on muuttunut, ei logoa välttämättä osata yhdistää enää oikeaan yritykseen, vaikka logossa yrityksen nimi lukeekin. Tämän vuoksi on ehdottoman tärkeää, että vanhoja materiaaleja ei enää käytetä työmaanäkyvyydessä.

Kuva 4. Vanha logo työmaakontin ovesa (Ahola 2022)

Kuva 5. Vanha opaste Jatkeen rakennustyömaalla Pasilassa (Ahola 2022)

Vaikka Jatkeella on ollut uusi logo jo useamman vuoden, voi kuvista 4. ja 5. nähdä, kuinka vanha logo on vielä näkyvillä työmailla. Kuvassa 5. kyseessä on oikeanlaisesta varustautumisesta kertova opaste, jossa on vanhan logon lisäksi myös vanhan brändiohjeiston mukainen väri.

Kuva 6. Väliaikaisia opasteita rakennustyömaalla (Ahola 2022)

Pasilassa A-kruunun työmaalla oli tehty omia opasteita (kuva 6). Joitain näistä ”opasteista” oli tehty Jatkeen PowerPoint -pohjaan, joten niissä näkyy myös logo. Opasteet ovat kuitenkin kovin pieniä ja teksti niissä on myös pienellä, joten näiden kanssa on olemassa riski, ettei niitä huomata. Valkoisella A4-paperilla oleva pieni kirjoitus ei välttämättä kiinnitä huomiota tarpeeksi, mikä voi aiheuttaa tässä tapauksessa vaaratilanteita työmaalla. Toinen tapa opastukseen kyseisellä työmaalla oli rakennuksen oveen kirjoitettu ”EI KULKUA!” -ohjeistus. Kielto on kyllä havaittavissa, mutta se ei kuitenkaan ole visuaalisesti näyttävä, eikä sekään välttämättä kiinnitä tarpeeksi huomiota.

Tammikuussa 2023 kävin Jatkeen rakennustyömaalla Mannerheimintielle Helsingissä (kuva 7). Työmaa-aidat oli jo maalattu Jatkeen violetilla, mutta muuta näkyvyyttä ei vielä ollut. Aitoihin tehtiin maali, joka on saman sävyinen kuin Jatkeen violetti.

Kuva 7. Mannerheimintien rakennustyömaa (Ahola 2023)

Mannerheimintie on erittäin keskeisellä paikalla Helsingissä. Se on vilkas tie, joten työmaanäkyvyys on hyvä miettiä huolellisesti. Mannerheimintiellä liikkuu paljon ihmisiä kävellen, pyörällä, autolla sekä julkisilla kulkuneuvoilla. Kun ohikulkijoita on näin paljon, on fiksua näkyvyys suunnitella huolellisesti. Ohikulkiijat liikkuvat myös autolla, joten mainokset kannattaa olla riittävän isoja, jotta myös nopeasti ohikulkevat ehtivät ne helposti havaitsemaan.

Kyseisellä työmaalla rakennuttaja sekä rakennustyömaan yhteydessä oleva lähikauppa Alepa halusivat ilmeensä näkyviin. Yhdessä viestintäpäällikön ja työnjohtajien kanssa suunniteltiin näkyvyyttä, joka ei olisi ristiriidassa rakennuttajan ja lähikaupan näkyvyyden kanssa.

Käymättä työmaalla olisi näitä asioita hankala suunnitella. Työmaakäytien yhteydessä olen myös saanut kuulla työmaalla työskentelevien näkökulmia asiaan ja koen, että koko konsernissa ymmärretään yhtenäisen ilmeen ja hyvin suunnitellun työmaanäkyvyyden tärkeys.

4 RAKENNUSTYÖMAA

Rakennustyömaaksi luokitellaan kaikki rakennuksen ja muun rakennelman uudisrakentaminen ja korjausrakentaminen sekä kunnossapito, sekä myös edellä mainittuihin liittyvät asennustyöt ja purkaminen. Kaikki rakentaminen tapahtuu rakennustyömaalla, sijaitseepa rakennustyömaa sitten maan alla, maan päällä tai vedessä. (Työsuojeluhallinto 2019.)

Tietyt lait ja säädökset määräävät miten rakennustyömaalla tulee toimia. Valtioneuvoston asetuksessa rakennustyön turvallisuudesta määrätään henkilösuojainten käytöstä rakennustyömaalla. Tähän on omat opasteensa, jotka kertovat näiden oikeaoppisesta käytöstä. Valtioneuvoston asetus jätteistä määrää jätelajittelusta ja jätteiden keräämisestä. Kaupunkien ja kuntien omat rakennusjärjestykset taas määräävät esimerkiksi työmaataulusta.

Rakennustyömaalla tulee toimia turvallisesti ja vastuullisesti. Siihen voidaan vaikuttaa hyvällä opastuksella ja työntekijöiden ohjeistamisella ja kouluttamisella. Työntekijöillä tulee olla perustiedot työympäristön vaaroista ja työsuojelusta. Työturvallisuuden näkökulmasta katsottuna rakennusala on varsin haasteellinen. Rakennusala on dynaamista ja liikkuvaa sekä olosuhteet muuttuvat paljon. Nämä voivat johtaa työtapaturmiin, ja sen lisäksi työmailla altistutaan usein muun muassa melulle, pölylle ja lämpötilan sekä sääolosuhteiden vaihtelulle. (Työsuojeluhallinto 2023.)

Usein rakennustyömailla työskentelee samanaikaisesti usean eri työnantajan työntekijöitä tai itsenäisiä työnsuorittajia. Tällaista rakennustyömaata kutsutaan yhteiseksi työpaikaksi. Yleensä rakennustyömaalla on yksi työnantaja, jolla pääasiallinen määräysvalta ja sitä kutsutaan päätoteuttajaksi. Päätoteuttajan velvollisuudet ovat laajemmat kuin muiden työmaalla toimivien. Näitä velvollisuuksia on välittää tietoa työpaikan vaara- ja haittatekijöistä, turvallisuusohjeista, palon torjunnasta, ensiavusta ja evakuointiin liittyvistä toimista. Työpaikalla toimivien työnantajien ja itsenäisten työnsuorittajien toiminnot tulee yhteensovittaa, ja tämä on myös yksi päätoteuttajan velvollisuuksista. Yleissuunnittelu, työolosuhteiden turvallisuus sekä työntekijöiden työmaape-

rehdytys on päätoteuttajan vastuulla. Päätoteuttajan tulee myös järjestää työpaikan liikkuminen ja liikenne sekä huolehtia yleisen turvallisuuden ja terveellisyden järjestyksestä. (Työsuojeluhallinto 2023.) Jatke toimii usein päätoteuttajana ja on näin ollen velvollinen hoitamaan kaikki edellä mainitut asiat. Tästä johtuen työmaanäkyvyyteen halutaan Jatkeella panostaa hyvin, sillä hyvän opastuksen avulla työmaalla liikkuminen on helpompaa ja työmaalla toimiminen turvallisempaa.

5 JATKE-KONSERNI

Jatke Oy on Kouvolassa vuonna 2009 perustettu rakennusyhtiö, ja on nykyään yksi Suomen suurimmista rakennusalan yrityksistä. Jatkeen kotipaikka on Helsinki ja sen pääkonttori sijaitsee Helsingissä. Jatke Oy on Jatke-konsernin emoyhtiö ja se vastaa konsernin yhteisistä tukitoiminnoista. Jatke Uusimaa Oy, Jatke Länsi-Suomi Oy, Jatke Julkisivut Oy, Jatke Pirkanmaa Oy ja Jatke Toimitilat Oy ovat Jatkeen tytäryhtiöitä. Vuoden 2022 lopussa Jatke työllisti 378 rakennusalan rautaista ammattilaista. (Jatke Oy 2023 a.)

Vuonna 2022 liikevaihto Jatke-konsernissa oli noin 390 miljoonaa euroa ja liikevoitto oli 16,4 miljoonaa euroa. Liikevaihto jakautui korjaus-, asunto- ja toimitilarakentamisen välille niin, että korjausrakentamisen osuus oli 12 %, asuntorakentamisen osuus oli 40 % ja suurin osuus syntyi toimitilarakentamisesta, jonka osuus oli 48 %. Vaikka 2020-luku on ollut varsin poikkeuksellinen, koronan ja Ukrainan sodan myötä, on Jatke silti jatkanut kasvuaan myös vuonna 2022. (Jatke Oy 2023 b.)

Jatke rakentaa pääkaupunkiseudun, Tampereen ja Turun alueilla. Jatke on toimitila-, asunto- ja korjausrakentamisen ammattilainen. Asuntoja rakennetaan aina omistajien tarpeiden mukaisesti. Jatke tekee vaativia peruserä- ja korjausprojekteja. Myös ammattimaisesti toteutetut julkisivuremontit ovat Jatkeen osaamisalaa. (Jatke Oy 2023 a)

Jatkeen strategian peruspilarit ovat osaaminen, kannattavuus, kasvu ja mielikuva. Anttonen (2020) toteaa: ”Tavoitteenamme on olla tunnetusti paras suomalainen rakennusyhtiö 2020-luvulla. Henkilöstöllemme haluamme tarjota

alan parhaan työntekijäkokemuksen. Parhaaksi ei tulla vahingossa, vaan periksi antamattomalla yhteistyöllä.” Jotta tämä tavoite voidaan toteuttaa, Jatkeella keskitytään avoimeen, ajantasaiseen ja mielikuvaa tukevaan viestintään ja markkinointiin (Jatke Oy 2023 c). Työmaanäkyvyydellä on suuri vaikutus mielikuvaan, sen vuoksi siihen on syytä panostaa.

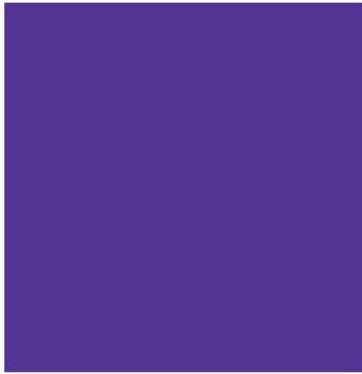
5.1 Visuaalinen ilme ja brändiohjeisto

Jatkeella on tarkkaan mietitty brändiohjeisto, jossa esitellään Jatkeen ilmeen keskeiset elementit. Sieltä löytyvät Jatkeen värit sekä ohjeet logon ja typografian oikeanlaiseen käyttöön. Brändiohjeistoa tulee noudattaa johdonmukaisesti, sillä yhtenäinen visuaalinen ilme vahvistaa brändiä ja auttaa yritystä erottumaan markkinoilla kilpailijoista.

Jatkeen viestinnässä ja markkinoinnissa käytetään lasautuksia. Ne ovat lauseita, jotka kertovat Jatkeen toimintatavoista ja arvoista. Näitä lasautuksia on nähtävillä myös työmailla esimerkiksi banderolleissa ja aitakankaissa. Lasautuksissa käytetään Changa One-fonttia. Verkossa sekä printissä käytetään Changa-fontin eri leikkauksia, aina tilanteen mukaan. (Jatke Oy 2018.)

Jatkeen väripaletissa on kolme väriä, jotka ovat pääsääntöisesti käytössä. Tämän lisäksi on 12 lisäväriä ja 2 huomioväriä. Jatkeen pääväri on violetti ja sen ohella käytetään valkoista ja keltaista sekä vaaleampaa violettiä. (Jatke Oy 2018.) Kaikki Jatkeen värit näkyvät kuvassa 8. Huomiovärien käyttöä tulee aina harkita tarkoin. Niillä on tarkoitus korostaa vain poikkeuksellisen tärkeitä asioita.

PÄÄVÄRIT

VIOLETTI_1

CMYK 82-97-0-0
 RGB 95-37-159
 HEX/HTML #5f259f
 PANTONE® 267 C
 NCS: seuraavat sivut

KELTAINEN_1

CMYK 0-5-100-0
 RGB 255-229-0
 HEX/HTML #ffe500
 PANTONE® 108 C
 NCS: Tikkurila L300

VIOLETTI_2

CMYK 52-66-0-0
 RGB 144-99-205
 HEX/HTML #9063cd
 PANTONE® 265 C

LISÄVÄRIT

LIME_1

CMYK 20-0-100-0
 RGB 208-223-0
 HEX/HTML #d0df00
 PANTONE® 389 C

LIME_2

CMYK 12-0-80-0
 RGB 227-233-53
 HEX/HTML #e3e935
 PANTONE® 387 C

LEHDET_1

CMYK 54-0-100-0
 RGB 132-189-0
 HEX/HTML #84bd00
 PANTONE® 376 C

LEHDET_2

CMYK 30-0-64-0
 RGB 197-232-108
 HEX/HTML #c5e86c
 PANTONE® 374 C

HIEKKA_1

CMYK 11-13-30-32
 RGB 166-159-136
 HEX/HTML #a69f88
 PANTONE 7536 C

HIEKKA_2

CMYK 10 11 23 19
 RGB 183-176-156
 HEX/HTML #b7b09c
 PANTONE 7535 C

HIEKKA_3

CMYK 5-5-15-8
 RGB 209-204-189
 HEX/HTML #d1ccbd
 PANTONE 7534 C

BETONI_1

CMYK 24-13-18-38
 RGB 142-144-137
 HEX/HTML #8e9089
 PANTONE 7539 C

BETONI_2

CMYK 24-11-24-33
 RGB 148-154-144
 HEX/HTML #949a90
 PANTONE 7538 C

BETONI_3

CMYK 18-8-20-24
 RGB 167-172-162
 HEX/HTML #a7aca2
 PANTONE 7537 C

TAIVAS_1

CMYK 54-0-6-0
 RGB 89-203-232
 HEX/HTML #59cbe8
 PANTONE® 305 C

TAIVAS_2

CMYK 34-0-6-0
 RGB 154-219-232
 HEX/HTML #9adbe8
 PANTONE® 304 C

ORANSSI

CMYK 0-73-98-0
 RGB 252-76-2
 HEX/HTML #fc4c02
 PANTONE® 1655 C

PINKKI

CMYK 1-92-4-0
 RGB 218-24-132
 HEX/HTML #da1884
 PANTONE® 219 C

Kuva 8. Värit (Jatke Oy 2018)

Työmaanäkyvydessä pääsääntöisesti on nähtävillä violetin molemmat sävyt, keltainen ja valkoinen, lisävärejä on käytetty tarvittaessa.

**JATKE RAKENTAA LAADUKKAASTI
 JA TEKEE SEN MINKÄ LUPAA.
 SIKSI OLEMME LUOTETTAVIA.**

Kuva 9. Siksi olemme luotettavia -aitakangas (Ahola 2023)

”Jatke rakentaa laadukkaasti ja tekee sen minkä lupaa. Siksi olemme luotettavia.” on yksi Jatkeen lasautuksista, jonka voi nähdä myös rakennustyöma-aidoissa (kuva 9). Lasautuksia tulee käyttää johdonmukaisesti yhdessä muiden graafisten elementtien kanssa Jatkeen brändin vahvistamiseksi. Lasautuksen perään tulee aina liittää logo. (Jatke Oy 2018.) Poikkeuksena kuitenkin työmaa-aitakankaat, joissa on lasautus. Niitä käytetään aina yhdessä logo-aitakankaan kanssa, joten näissä tapauksissa logoa ei tarvitse liittää suoraan lasautukseen, sillä logo on lasautuksen välittömässä läheisyydessä.

5.2 Vastuullisuus Jatke-konsernissa

Yrityksillä on monia keinoja vastuulliseen toimintaan. Yritysten vastuullisuustoimilla voidaan vaikuttaa niin ympäristöön, ihmisiin kuin yhteiskuntaan. Vastuullisuuden kulmakivinä voidaan ajatella olevan ympäristövastuullisuus, sosiaalinen vastuullisuus ja taloudellinen vastuu. Nämä kaikki tulee olla otettu huomioon, jotta yrityksen voidaan kuvitella olevan elinvoimainen ja menestyvä myös pitkällä tähtäimellä. (Oksanen 2020.)

Sosiaalisella vastuulla ei tarkoiteta vain yrityksen omaa henkilökuntaa, sillä tarkoitetaan kaikkia ihmisiä, joita yrityksen toiminta koskettaa tavalla tai toisella. (Oksanen 2020.) Rakennusalan yrityksestä puhuttaessa, tällaisia sidosryhmiä voidaan ajatella olevan oman henkilöstön lisäksi asiakkaat, alihankkijat, rakennustyömaiden lähistöllä asuvat henkilöt, tavarantoimittajat ja yhteistyökumppanit.

Ympäristövastuullinen yritys tiedostaa oman ympäristövaikutuksensa. Se tukee usein yritystä taloudellisesti, sillä tehokkuus ja tuottavuus paranevat huomioimalla ympäristöasiat. Kun yritys tekee kustannustehokkaita ratkaisuja, säästetään siinä samanaikaisesti ympäristöä sekä rahaa. (Oksanen 2020.) Yksi tärkeimmistä ympäristövastuullisista tekijöistä rakennustyömaalla on hyvin järjestetty jätehuolto.

Taloudellinen vastuu koostuu liiketoiminnan kannattavuudesta, kilpailukyvystä ja tehokkuudesta. Jotta sosiaalinen vastuu ja ympäristövastuuasiat voivat yri-

tyksessä olla kunnossa, on taloudellinen vastuu oltava järjestyksessä. Yrityksien on hyvä itse määritellä, miten vastuullisuudesta pidetään huolta. Liiketoiminnan kannattavuus, kilpailukyky, tehokkuus ja riskienhallinta ovat taloudellisen vastuun osa-alueita. (Oksanen 2020.)

Kuva 10. YK:n kestävän kehityksen tavoitteet (Suomen YK-liitto s.a.)

Vastuullisesti toimiminen edesauttaa kestävästä kehitystä. Sillä tarkoitetaan kehitystä, jolla turvataan myös tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet. Kuvassa esitetään YK:n kestävän kehityksen tavoitteet, joita on yhteensä 17. Näiden tavoitteiden päämääränä on äärimmäisen köyhyyden poistamisen sekä kestävä kehitys, jossa otetaan ympäristö, talous ja ihmiset huomioon. (Suomen YK-liitto s.a.)

Jatke-konsernissa vastuun kantaminen on aina ollut toiminnan keskiössä. Se pitää henkilöstöstään huolen ja tekee sen, mitä asiakkaan kanssa yhdessä on sovittu. Nämä ovat Jatkeen toiminnan peruspilareita. Vuonna 2021 Jatke teetti ulkopuolisella asiantuntijalla selvityksen sen hetkisestä vastuullisuuden tilastaan. Jatkeella kiinnitetään huomiota vastuullisuudessa niin ympäristöön, henkilöstöön kuin hyvään hallinnointitapaan. (Jatke Oy 2022 b.)

Rakennustyömailla kiinnitetään huomiota myös materiaalitehokkuuteen. Rakentaessa Jatke pyrkii kestäviin ja energiatehokkaisiin ratkaisuihin. Näitä on

esimerkiksi energiatehokkaat LVI- ja valaistusjärjestelmät, vähän vettä kuluttavat vesikalusteet ja aurinkopaneelit sekä terveysturvallisten materiaalien käyttö. Jätteen määrää pyritään vähentämään rakennusmateriaalien hukkaa pienentämällä sekä jätteen lajittelulla ja kierrätyksellä. (Jatke Oy 2022 b.) Jotta jätteen lajittelu ja kierrätys on mahdollista, tulee opastuksen tähän olla kunnossa. Luvussa 8.1.3 kerron Jatkeen jäteopastuksesta tarkemmin.

Työmaanäkyvyydessä ympäristövastuu on huomioitu materiaalivalinnoissa. Työmaa-aitakankaat ja pääsääntöisesti kaikki banderollit ovat materiaaliltaan HEYtex H7071 PVC-vapaata mesh-kangasta, joka on ympäristöystävällinen valinta. Materiaali on kevyttä, jonka ansiosta kuljetuskustannukset ja kuljetuksista johtuvat hiilidioksidipäästöt ovat pienemmät. Kangas on täysin PVC-vapaa eikä myöskään sisällä yhtään raskasmetalleja, muovin pehmentämiseen käytettäviä kemiallisia aineita eikä isosyanaatteja sisältäviä yhdisteitä. (HEYtex 2019.) Isosyanaatit ovat merkittävä työperäistä astmaa aiheuttava yhdisteryhmä, jota käytetään usein liiman raaka-aineena sekä jäykkien polyuretaanituotteiden ja eristeiden valmistuksessa (Työterveyslaitos s.a.).

Jatke haluaa varmistaa jokaiselle, niin toimistolla kuin työmaalla työskentelevälle, turvallisen työympäristön. Jatkeella välitetään henkilöstöstä, ja järjestelmiä ja toimintatapoja kehitetään työntekijöitä kuunnellen, jotta työtyytyväisyys säilyy erinomaisella tasolla. Jatkeen tavoitteena on alan paras työntekijäkokeemus. (Jatke Oy 2022 b.)

Jatkeella hyvä hallinnointitapa tarkoittaa avointa ja läpinäkyvää liiketoimintaa. Jatkeella sitoudutaan vastuullisiin hankintoihin. Jatke edellyttää vastuullista toimintaa myös kumppaneiltaan.

Vuonna 2022 Jatke julkaisi nettisivuillaan edellisen vuoden vastuullisuustavoitteen (kuva 11). Jatkeen vastuullisuustavoitteet jaettiin kolmeen teemaan, resurssitehokas rakentaminen, alan paran työntekijäkokeemus ja vastuullinen hallinto.

TEEMA	TAVOITE	MITTARI	TULOS 2021
Resurssitehokas rakentaminen 	<ul style="list-style-type: none"> Jätteen vähentäminen Päästöjen vähentäminen 	<ul style="list-style-type: none"> Kierrätysaste Jätteen määrä Työmailla kulutettu energia Energiatehokkuus Omaperusteisten hankkeiden hiilijalanjälkilaskenta 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Raportointi 2022 ✓ Raportointi 2022
Alan paras työntekijäkokemus 	<ul style="list-style-type: none"> Työturvallisuus Työntekijäkokemus Opiskelijayhteistyö 	<ul style="list-style-type: none"> Tapaturmataajuus Vakavat tapaturmat Työtyytyväisyys Työntekijöiden suositteluindeksi Harjoittelijoiden määrä 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 11,6 ✓ 0 ✓ 4,2 ✓ 50 ✓ 49
Vastuullinen hallinto 	<ul style="list-style-type: none"> Harmaan talouden torjunta Läpinäkyvä liiketoiminta 	<ul style="list-style-type: none"> Toimittajarekisteriin hyväksytyt toimittajat Käsittellyt väärinkäytösepäilyt 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Raportointi 2022 ✓ Raportointi 2022

Kuva 11. Jatkeen vastuullisuustavoitteet (Jatke 2022)

Jokaiselle vastuullisuusteemalle on omat mittarinsa, jolla tavoitteiden seuraamista seurataan. Resurssitehokasta rakentamista mitataan kierrätysasteen, jätteen määrän, työmailla kulutetun energian, energiatehokkuuden sekä omaperusteisten hankkeiden hiilijalanjäljen laskennan avulla. Alan parhaaseen työntekijäkokemukseen vaikuttavat työturvallisuus, työntekijäkokemus sekä opiskelijayhteistyö. Näitä mitataan tapaturmataajuutta ja vakavia tapaturmia seuraamalla, työtyytyväisyyden ja työntekijöiden suositteluindeksin tarkastelulla sekä harjoittelijoiden määrällä. Vastuullisen hallinnon tavoitteet ovat harmaan talouden torjunta ja läpinäkyvä liiketoiminta ja näiden mittarina on toimittajarekisteriin hyväksytyjen toimittajien käyttäminen sekä väärinkäytösepäilyjen käsittely.

6 INFORMAATIOMUOTOILU JA SAAVUTETTAVUUS

Kaikista aisteista näköaistilla on ihmiselle suurin merkitys maailman hahmottamisessa. Ihmisten aivokuoren soluista yli neljännes on erikoistunut silmistä tulevan signaalin tarkasteluun. Ihminen havaitsee ympäristöään näköaistin avulla huomattavasti muita aisteja nopeammin. Tämän vuoksi ihmisten on hel-

pointa omaksua uutta tietoa visuaalisessa muodossa. Kuvalliset elementit auttavat hahmottamaan aineiston rakennetta ja muodostamaan nopean kokonaiskuvan monimutkaisestakin ilmiöstä. (Koponen ym. 201, 17–19.)

Informaatiomuotoilulla tarkoitetaan tiedon esittämistavan suunnittelua selkeäksi visuaalisen muotoilun keinoin. Informaatiomuotoilussa ajatuksena on, että kuva ja teksti tukevat toisiaan, eikä toisella pyritä korvaamaan toista. Tieto on hyvä jäsenellä sellaiseen muotoon, jotta se on mahdollisimman helposti ymmärrettävissä ja ihmisten käytettävissä. Informaatiomuotoilun työvaiheisiin kuuluu aina kohderyhmän ja käyttöyhteyden huomioiminen. (Koponen 2016 ym.)

Saavutettavuus on laaja käsite ja se kattaa alleen paljon. Tässä opinnäytetyössä siihen kuitenkin keskitytään lähinnä graafisen suunnittelun näkökulmasta, ja mitä tekemistä sillä on työmaanäkyvyyden ja kylttien ja opasteiden suunnittelun kanssa. Saavutettavuudella tarkoitetaan sitä, että informaatio esitetään niin, että se on kaikkien saatavilla (Selovuo 2019, 13). Kaikki rakennustyömaalla käytettävät kyltit ja opasteet tulisi suunnitella niin, että ne ovat kaikkien saavutettavissa eli sellaisessa muodossa, että kaikki voivat niiden sisällön nähdä ja ymmärtää. Saavutettavuuteen vaikuttavat niin väri- ja typografiavalinnat kuin kuvitukset ja sommittelu. Taustan ja tekstin välinen kontrasti tulee olla riittävä. Sisällön sommittelu ja tyhjän tilan käyttö vaikuttavat sisällön saavutettavuuteen. Myös kuvien ja tekstin yhteiskäyttö on hyvä miettiä huolellisesti. (Selovuo 2019, 13.)

6.1 Väri

Värivalinnat on aina syytä miettiä tarkkaan. Niillä voidaan saada joko kiinnostava tai ikävä vaikutelma. Yksi värien funktioista on herättää katsojan huomio ja kiinnostus.

Jatkeen käytetyimmät värit ovat violetti ja keltainen. Katsojan omat kokemukset ja näkemykset vaikuttavat siihen, millaisena värit koetaan. On tehty tutkimuksia, minkälaisia psykologisia tulkintoja ja vaikutuksia eri väreihin liitetään. Violetin värin koetaan usein luovan juhlallisen ja arvokkaan mielikuvan. Keltainen taas luo mielikuvan auringosta, lämmöstä, esille pyrkivästä, voimasta ja

ilosta. Violetti ja keltainen, joita Jatkeen markkinoinnissa ja työmaanäkyvydessä paljon käytetään, ovat toistensa komplementti- eli vastavärejä. Vastavärien käyttö luo tehokkaan vaikutelman. (Nieminen 2009.)

Värit vaikuttavat myös suuresti saavutettavuuteen, joten värejä miettiessä on hyvä muistaa riittävä kontrasti. Aina tulee tarkastaa, että tekstin ja taustan kontrasti on riittävän suuri. Normaalikokoisen tekstin kanssa kontrasti tulee olla vähintään 4,5:1 ja suuremman tekstin kohdalla vähintään 3:1. Nykyään on olemassa erilaisia nettisivuja, joista löytyy tarkistustyökaluja, jonka avulla värikontrastin riittävyys on helppo tarkistaa. Esimerkiksi <https://webaim.org/resources/contrastchecker/> -sivustolla on helppokäyttöinen kontrastityökalu, jolla saa nopeasti kontrastin tarkastettua.

The image shows a web accessibility contrast checker interface. At the top, there are two color selection boxes: 'Foreground Color' with the hex code #FFE500 (yellow) and 'Background Color' with the hex code #5F259F (purple). Below each box is a 'Lightness' slider. A double-headed arrow indicates the relationship between the two colors. In the center, a green-bordered box displays the 'Contrast Ratio' as **7.3:1**, with a 'permalink' link below it. Below this, three sections are shown, each with a heading, WCAG compliance status, and a visual example of the text on the background:

- Normal Text**: WCAG AA: **Pass**, WCAG AAA: **Pass**. Example: 'The five boxing wizards jump quickly.' on a purple background.
- Large Text**: WCAG AA: **Pass**, WCAG AAA: **Pass**. Example: 'The five boxing wizards jump quickly.' on a purple background.
- Graphical Objects and User Interface Components**: WCAG AA: **Pass**. Example: 'Text Input' with a yellow checkmark on a purple background.

Kuva 12. Kuvakaappaus kontrastityökalusta webaim.org -sivustolta (Ahola 2023)

Jatkeen violetin ja keltaisen välinen kontrasti on 7.3:1, kuten kuvasta 12 näkee. Jatkeen violetilla ja keltaisella on erittäin hyvä kontrasti, joten niitä voi

huoletta käyttää yhdessä joko niin, että tausta on violetti ja teksti keltainen tai toisinpäin. Kontrasti on riittävän suuri, jotta näitä värejä voidaan käyttää yhdessä pienempienkin fonttikokojen kanssa.

6.2 Typografia

Typografia on muotoilua, joka perustuu tekstin ja kirjasintyyppien suunnitteluun ja sommitteluun. Sen tarkoituksena on tehdä tekstistä selkeää ja luettavaa sekä visuaalisesti houkuttelevaa. (Jaye 2022.) Luettavuudella tarkoitetaan typografista selkeyttä. Se on riippuvainen kahdesta osatekijästä, jotka ovat tunnistettavuus ja helppolukuisuus. Fontin muotoilu vaikuttaa tunnistettavuuteen. Tunnistettavuus on hyvä, kun yksittäiset sanat ovat tunnistettavissa eivätkä kirjaimet sekoitu toisiinsa. Kirjaintyyppin valintojen ja koon lisäksi palstan muoto, rivien pituus ja rivivälit vaikuttavat helppolukuisuuteen. Helppolukuisuudella tarkoitetaan sitä, kuinka helppoa tekstin lukeminen on. (Koponen ym. 2016.) Fontin tyyli, ulkomuoto ja rakenne vaikuttavat siihen, minkälaisia tunteita typografia herättää, ja minkälaista viestiä se välittää. Typografialla voidaan myös vahvistaa yrityksen brändiä. (Jaye 2022.) Kun samat typografiavallinnat toistuvat usein, oppivat ihmiset yhdistämään typografian tiettyyn yritykseen. Näin ollen on tärkeää noudattaa brändiohjeistoa työmaanäkyvyyden suunnittelussa myös typografian osalta.

Usein samassa julkaisussa käytetään eri fontteja tai eri leikkauksia samasta fontista. Fonttien lukumäärä on kuitenkin hyvä pitää pienenä. Liian monen fontin käyttäminen yhdessä julkaisussa voi tehdä julkaisusta sekavan. Yli kolme erilaista fonttia samassa julkaisussa on usein tarpeetonta. Samassa julkaisussa ei myöskään kannata käyttää liian montaa eri pistekokoa. Pistekoolla tarkoitetaan kirjainkokoja. Pistekoko vaikuttaa luettavuuteen, joten se tulee miettiä tarkkaan. Lukijan on helpompi havaita sisällön logiikka, kun pistekoot on mietitty huolellisesti ja niiden ero toistensa kanssa on riittävän suuri. Liian pieni kokoero yleensä vain hämmentää lukijaa. Pistekokojen ero tulisi olla vähintään 20–25 %. (Koponen ym. 2016, 275.)

Opasteissa tekstit ovat yleensä lyhyitä, eikä niiden sommitteluun päde samat periaatteet kuin pitkien tekstikappaleiden kanssa. Opasteissa rivien merkki-

määrä tulee olla pienempi ja rivivälien suurempi kuin pitkissä tekstikappaleissa. Tekstin asettelu kannattaa pitää hyvin yksinkertaisena, eikä sen kanssa kannata lähteä suuremmin kikkailemaan. Opasteissa toimii parhaiten humanistiset groteskit eli päätteettömät kirjaintyytit. (Koponen ym. 2016.) Jatkeen opasteissa käytetään Changa perheen fontteja, jotka ovat yksinkertaisia ja helppolukuisia. Changa-fonttiperheen kirjaintyytit ovat juuri tällaisia päätteettömiä kirjaintyypppejä.

6.3 Kuvitus

Kaikkea tiedon visualisointia voidaan kutsua kuvitukseksi. Se voi olla piirustus, valokuva tai kollaasi. Kuvituksen avulla voi täydentää tarinaa ja helpottaa sisällön ymmärtämistä. Toisinaan kuvitukset voivat myös kokonaan poistaa tekstin tarpeen. Kuvituksille on paljon erilaisia käyttötarkoituksia. Usein lehdissä ja artikkeleissa kuvituksen tehtävä on kiinnittää lukijan huomio ja tehdä artikkelista visuaalisesti näyttävämpi, tuoden samalla teksti eloon. Teknisissä piirroksissa kuvituksen avulla yleensä pyritään visualisoimaan fyysisiä esineitä. Kuvituksia käytetään paljon myös pakkaussuunnittelussa ja muotisuunnittelussa. (Nikolay 2022.)

Informaatiomuotoilussa kuvituksien käyttö on yleistä. Informaatiografiikan avulla tekstistä saadaan mielenkiintoisempi ja mieleenpainuvampi. Parhaimmillaan hyvin suunniteltu informaatiografiikka yksinkertaistaa monimutkaisia aiheita. (Nikolay 2022.) Kuvitukset informaatiomuotoilussa on usein piktogrammeja. Piktogrammit, toisin sanoen kuvamerkit, ovat tyylieltyjä yksinkertaisia kuvia. Ennen kirjoitustaidon syntymistä piktogrammit toimivat kirjoittamisen sijasta. Nykyään niitä käytetään osana informaatiomuotoilua tai itsenäisinä tietokuvituksina esimerkiksi opastejärjestelmissä. Piktogrammien tulee olla helposti ja nopeasti tunnistettavia ja niiden tulisi toimia myös pienessä koossa selkeästi. (Koponen ym. 2016, 132–133.)

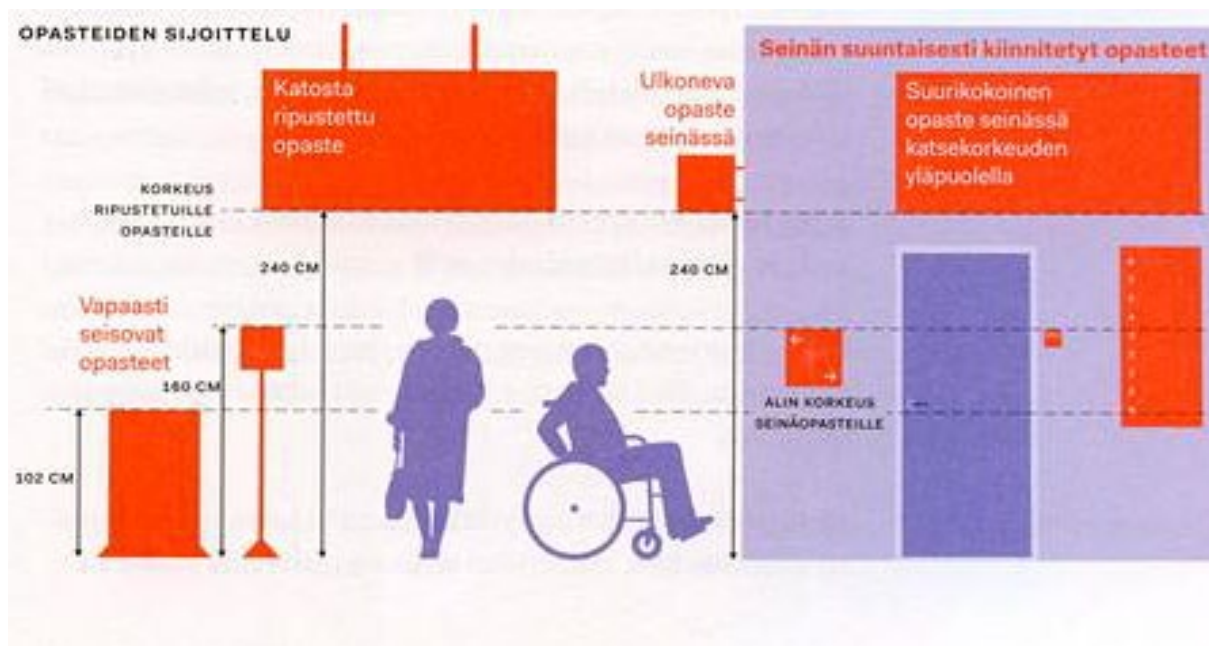
Aina ei kannata turvautua pelkkien piktogrammien käyttöön opasteissa. Jos käytetyt piktogrammit eivät ole helposti ja yksiselitteisesti ymmärrettäviä, on parempi käyttää pelkkää tekstiä (Koponen ym. 2016, 260).

7 YLEISTÄ OPASTEISTA

Opasteet ovat tärkein keino reitin osoittamisessa. Ne voivat toisinaan olla sähköisiä tai vaikka suoraan seinään maalattuja (Koponen ym. 2016). Yleensä kuitenkin, kuten Jatkeen rakennustyömailla, opasteet ovat kylttejä. Kun yhdessä kohteessa on paljon opasteita, jotka muodostavat kokonaisuuden, kutsutaan sitä opastejärjestelmäksi tai opasteistoksi. (Koponen ym. 2016.) Myös rakennustyömaalla voidaan ajatella olevan oma opastejärjestelmänsä. Opasteet voidaan käytännössä jakaa neljään pääryhmään; tunnisteet, suuntaopasteet, selitteet ja määräykset. Tunnisteet kertovat mikä paikka on kyseessä. Suuntaopasteet nimensä mukaisesti osoittavat suunnan johonkin, yleensä nuolisymbolin avulla. Selitteet kertovat esimerkiksi liikkeen aukioloajoista. Määräykset tähtäävät ihmisten käytöksen ohjaamiseen. Niiden tarkoitus on ohjata kiellon, kehotuksen tai opastamisen kautta. (Koponen ym. 2016, 255.) On olemassa muitakin tapoja opasteiden pääryhmien jaotteluun, mutta käytän tätä jaottelua, sillä se toimii hyvin juuri rakennustyömaiden opastejärjestelmän kanssa.

Eräässä tutkimuksessa huomattiin ihmisten lukevan nopeammin kylttejä, joissa oli useita paikan nimiä, kuin useita erillisiä kylttejä. Toisinaan on siis perusteltua yhdistää asioita yhteen kylttiin. (Koponen ym. 2016). Näin tehtiinkin Huomioi turvallinen työympäristö -kyltin kohdalla (kuva 18).

Opastejärjestelmää suunnitellessa tulee miettiä, mitä opasteita tarvitaan, mikälainen on opasteiden sisältö ja miltä opasteet näyttävät. Yhtään edellä mainittua vähempiarvoista ei kuitenkaan ole opasteiden sijoittelun huolellinen suunnittelu. Opasteiden sijoittaminen on keskeinen osa toimivaa opastesuunnittelua. Opasteet, jotka ovat sijoitettu katseen korkeudelle, kohtisuoraan katseen suuntaan nähden, ovat kaikkein helpoimmin havaittavissa. Myös keskelle kulkuväylää sijoitetut vapaasti seisovat opasteet ovat hyvin havaittavissa. (Koponen ym. 2016.)

Kuva 13. Tieto näkyväksi -kirjan opasteiden sijoittelun ohje (Koponen ym. 2018, 261)

Nämä kaksi edellä mainitsemaani esimerkkiä eivät kuitenkaan usein ole rakennustyömaalla mahdollisia. Kuvassa 13 esitellään, miten kyltit kannattaa sijoittaa. Siinä esitetään miten eri paikkoihin ja eri korkeuksille sijoitetut opasteet ovat havaittavissa. Kuvasta nähdään myös miten eri tavoin opasteet voi nähdä seisten tai pyörätuolissa istuen. Rakennustyömaan opasteet tulee olla hyvin havaittavissa, mutta niitä ei kuitenkaan saa sijoittaa siten, että ne ovat liikumisen esteenä.

Usein rakennustyömaalla opasteet kiinnitetään työmaa-aitoihin, työmaakontteihin sekä itse rakennettavan kohteen oviin ja seiniin. Vaikka työmaalla opasteiden sijoittaminen ja kiinnittäminen on hankalaa, kannattaa se kuitenkin tehdä siististi. Kuvassa 14 on esimerkki epäsiististi kiinnitetyistä opasteista.

Kuva 14. Opasteiden kiinnitys oveen Jatkeen työmaalla Helsingissä (Ahola 2022)

Nämä kuvassa olevat opasteet ovat kennolevyä, ja kennolevyt ovat usein hankalia kiinnittää tällaisissa paikoissa. Jos parempaa tapaa ei opasteiden kiinnitykseen ole, on suotavaa käyttää jotain vähemmän huomiota herättävää teippiä.

8 TYÖMAANÄKYVYYS

Rakennustyömaiden ohi kulkee paljon ihmisiä päivittäin, joten keskeisillä paikoilla ne mahdollistavat tehokkaan Jatkeen näkyvyyden (Sjöman 2022). Rakennustyömaa toimii ikään kuin rakentajan käyntikorttina, ja hyvin toteutettu rakennustyömaan visuaalinen ilme voi parhaimmillaan lisätä yhtiön tunnettuutta ja luotettavuutta. Hyvästä työmaanäkyvyydestä hyötyvät muun muassa työntekijät ja vierailijat, potentiaaliset asunnonostajat sekä ohikulkijat.

Jatkeen työmaanäkyvydessä käytetään Jatkeen värejä ja lasautuksia, jotka auttavat erottumaan kilpailijoista. Yhtenäinen visuaalinen ilme ja näkyvyys luo mielikuvaa Jatkeesta ja lisää yrityksen tunnettuutta sekä auttaa ihmisiä tunnistamaan ja muistamaan Jatkeen. (Sjöman 2022.) Kaikki työmaanäkyvyys on suunniteltu Jatkeen oman brändiohjeistoa noudattaen yhtenäisen ilmeen saavuttamiseksi. Kaikki samankokoiset ja -tyyliset kyltit ja opasteet on suunniteltu niin, että logo ja mahdollinen ”alapalkki” ovat samankokoisia, jotta kyltit ovat yhtenäisen näköiset. Tällainen edellä mainitsemani yhteneväinen ilme opasteissa on tärkeää etenkin, jos niitä sijoitellaan rinnakkain.

Henkilöstön työvaatteet ja kypärätarrat ovat osa työmaanäkyvyyttä. Kaikille jatkelaisille on tilattavissa työvaatteet Jatkeen logolla. Työmaakäynneillä havaitsin, että vanhalla logolla varustettuja työvaatteita oli edelleen käytössä, ja sitä tulisi välttää. Kuten jo aiemmin luvussa 3 mainitsin, ihmiset sitoutuvat siihen mielikuvaan, jonka yrityksen logosta syntyy. Vanhan logon käyttäminen on ristiriidassa yrityksen brändin kanssa, eikä vanhaa logoa osata yhdistää oikeaan yritykseen. Tämän vuoksi vanha logo ei tulisi olla nähtävillä enää työvaatteissakaan.

Työmaanäkyvyyden suunnittelussa tulee ottaa huomioon käsittekartassa mainitsemani asiat, kuten saavutettavuus, havaittavuus, lait ja säädökset sekä kaikkien kylttien ja opasteiden sijoittelu. Saavutettavuudella tarkoitetaan tässä asiayhteydessä kylttien ja opasteiden saavutettavuutta. Väri- ja typografiakontrastit ovat isoimpia tekijöitä saavutettavuuden toteutumisessa. Typografian ja värien kanssa tulee siis aina muistaa riittävä kontrasti, jotta havaittavuus ja saavutettavuus eivät kärsi liian pienestä kontrastista. Taustan ja tekstin välinen kontrasti on aina syytä tarkistaa, jos epäilyttä ettei kontrasti ole riittävä. Kylttien ja opasteiden sijoittelu kannattaa myös miettiä tarkkaan, jotta kaikki ovat hyvin havaittavissa, eikä työmaalla liikkuminen ja työmaalle löytäminen vaikeudu huolimattomasti sijoiteltujen kylttien ja opasteiden vuoksi.

Työmaanäkyvyys on myös kokonaisuus, ja siihen vaikuttaa visuaalisen ilmeen lisäksi muut tekijät. Esimerkiksi rakennustyömaan siisteys vaikuttaa suuresti siihen, millainen mielikuva työmaasta ja rakentajasta syntyy. Siksi myös työmaan siisteydestä tulee pitää huolta.

Jatkeella on käytössä MyGrano-palvelu, jossa kaikki työmaanäkyvyyteen liittyvä materiaali on tilattavissa. MyGrano on Granon selainpohjainen verkkopalvelu, joka Jatkeella on käytössä eräänlaisena verkkokauppana. MyGranon kautta jatkelaiset voivat tilata materiaaleja ja tuotteita suoraan työmaille tai toimistolle. MyGranosta löytyy kaikki kyltit, opasteet, aitakankaat ja työmaataulut, jotka tässä opinnäytetyössä on nähtävissä.

8.1 Sisäinen näkyvyys

Sisäisellä näkyvyydellä tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä rakennustyömaatojen sisäpuolella esiintyvää visuaalista ilmettä. Sisäisen näkyvyyden tarkoitus on auttaa työmaalla liikkuvia sekä ohjeistamaan turvallisiin työskentelytapoihin.

8.1.1 Liikkuminen työmaalla

Työmaalla liikkumista helpottamaan on suunniteltu omat kyltit ja opasteet. Sen lisäksi, että niiden on tarkoitus neuvoa työmaalla liikkumisessa, ne myös pyrkivät ohjaamaan työmaalla asioivien käytöstä, kiellon kehotusten ja opastamisen kautta.

Kuva 15. Nuoliopaste yhdellä työnumerolla (Ahola 2022)

Nuoliopaste helpottaa oikealle työmaalle löytämisessä. Kaikissa nuoliopasteissa on käytetty Jatkeen pääväriä, violettia. Jokaiseen on myös sijoitettu Jatkeen logo, jotta tiedetään kyseessä olevan Jatkeen työmaa. Nuoliopasteita on saatavilla yhdellä, kahdella ja kolmella työnumerolla. Jokaisella työmaalla on oma työnumero, joka on rakennustyömaakohtainen. Näiden lisäksi on myös nuoliopasteet jotka opastavat työmaatoimistoon, jätepiesteelle, sosiaalituloille sekä pelastustielle. Kaikkia nuoliopasteita on saatavissa kahdessa koossa, pienimmät ovat 400x500 mm ja suurimmat 800x1000 mm. Myös nuolen suunta opasteissa on valittavissa tarpeen mukaan. Nuoliopasteisiin ei ole laitettu mitään ylimääräistä, vaan kyltit ovat mahdollisimman yksinkertaisia ja nuoli on keltainen, huomiota herättävä, jotta sen osoittama suunta on mahdollisimman hyvin havaittavissa.

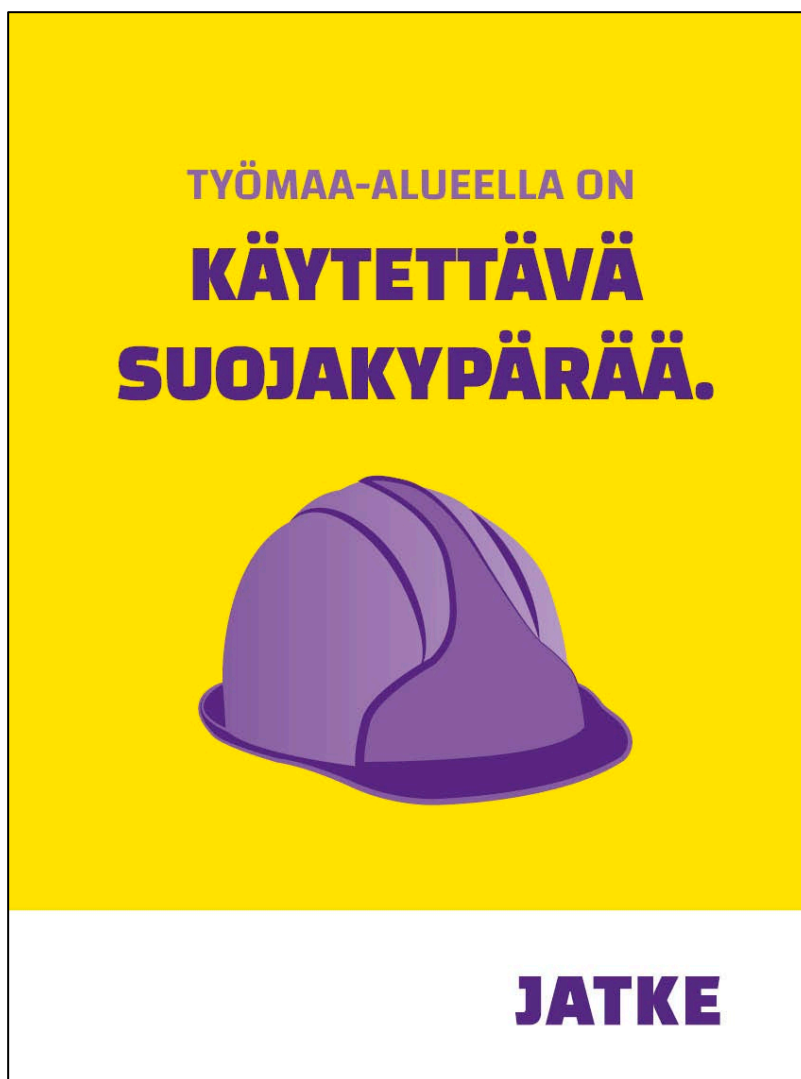

Kuva 16. Pysäköintitaulu (Ahola 2022)

Pysäköintitaulun tarkoitus on ohjeistaa pysäköimään autot vain sallituille paikoille, muutoin ne hinataan pois. Pysäköintitauluun on tehty yksinkertainen kuvitus, jossa hinausauto hinaa tavallista henkilöautoa. Pelkästä kuvituksesta voi päätellä kyseisen kyltin sanomaa, mutta asian selkeyttämiseksi oli tekstin lisääminen tässä tapauksessa paikallaan. Tekstin ja kuvituksen on tarkoitus tukea toisiaan.

8.1.2 Turvallisuus

Työmaanäkyvyydellä voidaan parhaimmillaan vähentää onnettomuuksien riskiä ja tapaturmia. Turvallisuudesta huolehtiminen rakennustyömaalla on päätoteuttajan vastuulla. Tämä tarkoittaa Jatkeen työmailla, että Jatkeen tulee pitää huolta työmaan turvallisuudesta. Päätoteuttajan vastaa myös siitä, että kaikki osaavat työmaalla toimia turvallisuusperiaatteita noudattaen. Sen vuoksi työmaalla tulee olla hyvä ja selkeä opastejärjestelmä. Opasteet auttavat, jotta työmaalla on helpompaa liikkua turvallisesti. Myös kaikki turvallisuuteen liittyvät opasteet on suunniteltu Jatkeen ilmeen mukaiseksi.

Kuva 17. Käytettävä suojakypärää -kyltti (Ahola 2023)

Käytettävä suojakypärää -kyltti on tehty keltaiselle pohjalle, huomion kiinnittämiseksi. Halusin pitää yhtenäisen ilmeen kylteissä myös kuvitusten osalta, joten Käytettävä suojakypärää -kyltissä käytin samaa kuvitusta kypärästä kuin muissakin kylteissä. Samainen kypärä on nähtävissä Pääsy kielletty -kyltissä sekä Huomioi turvallinen työympäristö -kyltissä.

”Rakennustyömaalla on käytettävä suojakypärää. Tarvittaessa kypärä on varustettava alushupulla.

Rakennustyössä on käytettävä työn ja työolosuhteiden edellyttämää henkilökohtaista silmien suojausta. Työnantajan on annettava työntekijöille käyttöön suojalasit niissä töissä, joissa on merkittävä silmätapaturmanvaara.” (Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 26.3.2009/205, 71 §.)

”Rakennustyömaalla on yleensä käytettävä turvajalkineita.” (Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 26.3.2009/205, 71 §).

”Rakennustyömaalla on käytettävä heijastavaa varoitusvaatetusta, jotta työntekijä näkyy hyvin.” (Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 26.3.2009/205, 71 §.)

Kuva 18. Huomioi turvallinen työympäristö -kyltti (Ahola 2023)

Huomioi turvallinen työympäristö -kyltti sijoitetaan usein rakennustyömaan sisäänkäynnin lähettyville, jotta se on havaittavissa ennen työmaalle menoa.

Jatkeen työmaalla tulee käyttää suojakypärää, suojalaseja, huomioliivejä/vä-

reja, turvakenkiä sekä henkilökorttia. Kyltissä myös muistutetaan työmaatoimistossa ilmoittautumisesta. Kyseisen kyltin sanoma on sen verran tärkeä, että siihenkin valikoitui keltainen pääväriksi, joka on hyvin huomiota herättävä. Käytettävä suojakypärää ja Huomioi turvallinen työympäristö -kyltit löytyvät molemmat MyGranosta 300x400 mm sekä 700x1000 mm kokoisena.

8.1.3 Jätekyllit

Jätekylltien avulla pyritään jätteen lajittelusta tekemään mahdollisimman yksinkertaista. Jätelajittelun avulla voidaan muun muassa säästää luontoa, sillä lajittelemalla jätteet hyvin voidaan niiden hyötykäyttö mahdollistaa.

”Rakennus- ja purkujätteen haltijan on järjestettävä erilliskeräys ainakin seuraaville jätelajeille:

1) betoni, tiili, kivennäislaatat ja keramiikka mahdollisuuksien mukaan lajiteltuina jätelajeittain; 2) asfaltti; 3) bitumi ja kattuhuopa; 4) kipsi; 5) kylästämätön puu; 6) metalli; 7) lasi; 8) muovi; 9) paperi ja kartonki; 10) mineraalivillieriste; 11) maa- ja kiviaines.” (Valtioneuvoston asetus jätteistä 978/2021, 26 §).

Jätekylltejä olisi mahdollista tilata myös ulkopuoliselta taholta, esimerkiksi siltä yritykseltä, joka jätteen keräyksen hoitaa. Ne ovat kuitenkin osa työmaanäkyvyyttä, joten koettiin parhaaksi suunnitella myös jätekyllit Jatkeen omalla ilmeellä yhtenäisen ja muista erottuvan näkyvyyden saavuttamiseksi. Jätekylltejä on yhteensä 19 kappaletta, pakollisten kylltien lisäksi on siis myös muutama ylimääräinen.

Kuva 19. Rakennusjäte-kyllti (Ahola 2023)

Kuva 20. Metalliroomu-kyllti (Ahola 2023)

Kuva 21. Paperijäte-kyllti (Ahola 2023)

Jätekylteissä on käytetty Jatkeen päävärien lisäksi kaikki lisävärit sekä musta, jotta jokaiselle jätelajille saatiin oma värinsä. Erilaiset puujätteet kierrätetään eri tavoin. Pakollisen kyllästämättömän puu kyltin lisäksi löytyy kyltti seuraaville puujätteille; puhdas puujäte, kierrätyspuu ja sekalainen puujäte sekä puiset kuormalavat. Kaikkiin puujäte-kyltteihin käytettiin Jatkeen väriä Hiekka_1. Muovijätettä kerätään kahteen eri jäteastiaan, toiseen kerätään kalvomuovi ja toiseen muovieristeet. Näillä kahdella jätekyltillä on sama väri, Taivas_1. Muutoin jokaisella jätekyltillä on oma värinsä. Tämä helpottaa oikean jätelavan löytämistä, ja näin ollen kierrättäminen on helpompaa. Kaikkiin jätekyltteihin on sijoitettu Jatkeen logo, kuten muissakin materiaaleissa. Jätekylteissä on selkeästi ilmaistu, mitä kyseiselle jätelavalle tulee laittaa ja mitä sinne ei saa laittaa. Kaikki jätekyltit ovat 400x300 mm.

8.1.4 Varoituskyltit

Näiden kylttien tarve tuli havaittua työmaakäynnillä kesällä 2022. Kuvassa 6. nähtäville itse tehdyille opastuksille tehtiin vastineet MyGranoon, ja vastedes sieltä pääsee tilaamaan työmaalle myös tällaiset tarvittavat varoituskyltit.

Kuva 22. Varoituskyltit (Ahola 2022)

Varoituskyltit on suunniteltu perinteisten varoituskylttien tapaan, mutta väreinä on Jatkeen värit, violetti ja keltainen. Kyltin pohjaväriksi valikoitu keltainen, sillä se kiinnittää hyvin katsojan huomion. Keltaista käytetään usein muuallakin varoituskylteissä, joten se osataankin helposti yhdistää varoitukseen. Keltaisen värin lisäksi, tehostamaan kyltin sanomaa, on käytetty kieltokolmiota.

Varoituskylttien tarkoitus on, nimensä mukaisesti, varoittaa vaarasta. Kylttejä tehtiin yhteensä neljä kappaletta, joista kaksi on itse täytettäviä. Toiseen täytettävään kylttiin voi itse valita tekstin kokonaan ja toiseen kylttiin, jossa kielellään kulku, voi valita haluamansa päivämäärät.

8.2 Ulkoinen näkyvyys

Rakennustyömaan ulkoinen näkyvyys on se näkyvyys, joka näkyy työmaa-aitojen ulkopuolella. Ulkoista näkyvyyttä kannattaa hyödyntää etenkin suurilla työmailla, jotka sijaitsevat keskeisellä paikalla, sillä se on hyvä keino markkinoida yritystä ja lisätä yrityksen tunnettuutta. Sen avulla voidaan herättää ohikulkijan tai potentiaalisen asunnonostajan mielenkiinto.

8.2.1 Työmaataulut

Työmaataulujen käytössä on kuntakohtaisia eroja. Lähtökohtaisesti kuitenkin työmaataulu on pystytettävä rakennustyömaalle, joka vaikuttaa olennaisesti ympäristöön. Se on pystytettävä riittävän ajoissa jo ennen työn aloittamista. Helsingissä työmaataulu tulee pystyttää kaikille yli kaksi päivää kestäville työmaille ja niissä on oltava rakentamisen arvioitu loppumispäivä, työn tarkoitus, lupatunnus ja vastuuhenkilöiden yhteystiedot (Helsingin kaupungin rakennusjärjestys 1.11.2010, 47§.).

TYÖ 12345	
PARASTA RAKENTAMASSA.	
JATKE	
JULKISIVUJEN JA PARVEKKEIDEN SEKÄ VESIKATON KUNNOSTUSTYÖT KOHTEN NIMI	
RAKENNUSLUPATUNNUS	0123-456-789
ARVIOITU KESTO	xx/202x-xx/202x
RAKENNUTTAJA	<input type="text"/> Rakennuttajan nimi Rakennuttajan yhteystiedot
PÄÄURAKOITSIJA	JATKE Jatke Julkisivut Oy Radiokatu 3, Iso Paja 00240 Helsinki puh. 010 773 7000
PROJEKTIN JOHTO	<input type="text"/> Johdon nimi
PÄÄ- JA ARKKITEHTI- SUUNNITTELU	<input type="text"/> Arkkitehdin nimi
RAKENNESUUNNITTELU	<input type="text"/> Suunnittelijan nimi
VALVONTA	Valvoja
» www.jatke.fi	

Kuva 23. Työmaataulu (Ahola 2023)

Jatkeen työmaatauluissa, kuten muussakin työmaanäkyvyydessä, on violettia, keltaista ja valkoista. Työmaataulun yläosaan on sijoitettu logo ja yksi Jatkeen käytetyimmistä lasautuksista; Parasta rakentamassa; Parasta rakentamassa.

Kuva 24. Työmaataulu As Oy Erkki Melartinintien työmaalla (Jatke 2022)

Kuvassa 24 on nähtävillä yksi Jatkeen työmaataulu Helsingissä Melartinintiellä sijaitsevalla työmaalla. Työmaataulu on vielä vanhan mallin mukainen, eikä tässä opinnäytetyössä aiemmin esitelty, päivitetty versio. Vanhat työmaataulut eivät olleet brändiohjeiston mukaisia. Lasautukset tulee aina tasata vasemmalle ja sen alla oleva Jatkeen logo tasataan lasautuksen pisimmän rivin oikeaan reunaan. Myös uudessa päivitettyssä versiossa www.jatke.fi eteen on laitettu nuoli, joka on käytössä aina kun ohjataan lukijaa vierailemaan nettisivuilla. Kuvista 23 ja 24 voi hyvin nähdä eron päivitetyn ja vanhan työmaataulun välillä. Vaikka muutos ei ole suuri, on sillä silti suuri merkitys, koska vanha ei noudattanut brändiohjeistoa eikä näin ollen ollut yhdenmukainen Jatkeen brändin ja yritysmielikuvan kanssa.

Jatkeen MyGranosta löytyy kolme erilaista työmaataulua, ja ne ovat 1500x3000 mm kokoisia. Työmaataulusta on helposti nähtävissä muun muassa työmaan aikataulu, rakennuttaja ja urakoitsija. Toisin sanoen työmaataulun tarkoituksena on kertoa kuka rakentaa, mitä rakennetaan, kenelle ja kuinka kauan rakentaminen arviolta kestää. Oikein sijoitettuna työmaataulu voi helpottaa myös työmaalle löytämisessä. Työmaatauluihin on myös mahdollista laittaa esimerkiksi havainnekuva rakennettavasta kohteesta. Työmaatauluja suunnitellaan näiden lisäksi aina tarpeen vaatiessa myös kohdekohtaisesti.

8.2.2 Opasteet

Työmaa-aitojen ulkopuolella olevat opasteet neuvovat ja ohjeistavat niin ohikulkijoita kuin työmaalle saapuvia.

Kuva 25. Työmaa-alue, pääsy kielletty -kyltti (Ahola 2022)

Pääsy kielletty -kyltin tarkoitus on, kuten tekstistä ja kuvituksesta voi päätellä, pitää asiattomat pois työmaa-alueelta. Rakennustyömaa voi olla vaarallinen

paikka, joten ihmisiä tulee selkeästi varoittaa työmaa-alueesta. Pääsy kielletty -kyltissä on käytetty pohjalla keltaista väriä ja sitä on vielä korostettu punaisella värillä, jotta se kiinnittää huomion. Kuvitus on yksiselitteinen, ja se olisi ymmärrettävissä myös ilman tekstiä. Opasteen sisältö on erittäin tärkeä, joten tekstin ja kuvan yhdistelmällä pyritään asiasta tekemään mahdollisimman selkeä ja ymmärrettävä, jotta välttyttäisiin vahingoilta.

Kuva 26. Alueella kameravalvonta -kyltti (Ahola 2022)

Alueella kameravalvonta -kyltti noudattaa samaa tyyliä ja tietysti Jatkeen brändiohjeistoa, kuten kaikki muutkin kyltit. Tähän kyseiseen kylttiin on tehty myös pieni kuvitus tuomaan lisämielenkiintoa ja kertomaan kuvin opasteen viesti. Jokaisella työmaalla on suuria määriä muun muassa arvokkaita työkaluja ja niiden varastaminen onkin yleinen ongelma rakennustyömailla Suomessa. Etenkin pääkaupunkiseudulla käytännössä jokaisella työmaalla käydään varkaissa. (Raksavalvoja 2020.) Vaikka pelkkä kameravalvonta ei yksinomaan näitä rikoksia estä, auttaa se kuitenkin vähentämään varkauksia. Kameravalvonnasta on aina ilmoitettava etukäteen alueelle saapuville kyltein tai tarroin (Securitas s.a.). Hyvä paikka kyltille on esimerkiksi portin pielessä, johon Jatkeellakin nämä kyltit pyritään sijoittamaan, jos kameravalvontaa työmaalla on. Toisinaan jo pelkästään kameravalvonnasta kertovat kyltit auttavat itsessään

pitämään varkaat pois (Securitas s.a.). Alueella kameravalvonta -kylttiä on saatavissa 400x300 mm sekä 700x500 mm kokoisena.

8.2.3 Aitakankaat ja aitalevyt

Eri työmailla on erilaisia mahdollisuuksia näkyvyydelle, joten on hyvä, että materiaaleja on laajasti eri tarpeisiin. Aitakankaita ja banderolleja on nähtävillä usealla Jatkeen rakennustyömaalla. Niissä on käytetty Jatkeen violettia ja keltaista sekä valkoista. Logo -aitakankaan lisäksi on saatavilla seitsemän eri lasautuksella varustettua aitakangasta esimerkkinä kuva 27. Lasautukset kertovat tarinaa ja auttavat erottumaan kilpailijoista.

Kuva 27. Rakennamme niin, että on hyvä -aitakangas (Ahola 2023)

Lasautuksista ja logosta löytyy MyGranosta aitakankaat sekä aitalevyt. Kaikkia aitakankaita ja aitalevyjä tulee käyttää yhdessä logo-aitakankaan kanssa (kuva 29), pois lukien Parasta rakentamassa -aitakangas, sillä siinä logo löytyy suoraan lasautuksen yhteydestä (kuva 28).

PARASTA RAKENTAMASSA.

JATKE

Kuva 28. Parasta rakentamassa -aitakangas (Ahola 2023)

Parasta rakentamassa on yksi Jatkeen käytetyimmistä lasautuksista. Jatkeen missio on kasvaa tunnetusti parhaaksi suomalaiseksi rakennusyhtiöksi ja parhaaksi ei tulla vahingossa. Onnistumisen arvioivat asiakkaat, henkilöstö, kumppanit ja omistajat. (Jatke 2023.)

Aitakankaita on saatavissa kahdessa koossa 3500x1500 mm sekä 6000x3000 mm. Aitalevyt ovat 3000x1500 mm. Aitakankaat ja -levyt sijoitetaan useimmiten työmaa-aitoihin. Toisinaan aitakankaita voi nähdä myös rakennuksen tai työmaatoimiston seinään kiinnitettynä. Aitojen joihin aitakankaita tai -levyjä kiinnitetään, tulee olla tukevasti tuettuja, muutoin on riski, että tuulikuorma saattaa kaataa ne.

JATKE

Kuva 29. Logo-aitakangas (Ahola 2023)

Logo on yrityksen tärkein ja tunnistettavin elementti. Sen avulla kohderyhmät oppivat tunnistamaan ja muistamaan Jatkeen. Logolla on tärkeä merkitys yrityksen mielikuvan luomisessa. Sen vuoksi logo-aitakangas on yleisimmin käytössä oleva aitakangas.

Kuva 30. Havainnekuva Mannerheimintien rakennustyömaanäkyvyydestä (Ahola 2023)

Mannerheimintien näkyvyyden suunnittelu (kuva 7) oli haasteellinen, joten työmaakäynnin ja kuvien perusteella tein havainnekuvan avulla ehdotelman, minkälainen työmaanäkyvyys voisi olla, ja minkälaisia aitalevyjä työmaa-aitoihin voisi tilata. Tämän havainnekuvan avulla näkyvyys myös hyväksytettiin rakennuttajalla.

9 OHJEISTO TYÖMAALLE TILATTAVISTA MATERIAALEISTA

Ohjeisto työmaalle suunniteltiin yhdessä viestintäpäällikön kanssa. Ohjeistosta löytyy kaikki materiaalit, joita MyGranosta on tilattavissa. Siellä on myös nähtävissä kaikkien tuotteiden koot ja hinnat. Sen tarkoitus on auttaa työmaanäkyvyyden suunnittelussa ja materiaalien tilaamisessa. Siellä on myös

ohjeet, kuinka materiaaleja tulee käyttää. Jatkeella on käytössä MyGrano -järjestelmä, josta kaikki työmaanäkyvyyteen liittyvä materiaali on helposti tilattavissa suoraan työmaille.

Ohjeistossa on kolme eri kokoista ”pakettia” jotka on suunniteltu erilaisille työmaille, miniminäkyvyys, perusnäkyvyys ja huippunäkyvyys. Nämä paketit tulevat jatkossa löytymään helposti myös MyGranosta. Paketin valinta riippuu siitä, minkä kokoinen työmaa on ja missä se sijaitsee. Jokaiselle työmaalle valitaan kyltit ja opasteet, jotka kyseiseen työmaahan liittyvät. Vilkkaasti liikennöityjen teiden varsilla olevilla suurilla rakennustyömailla kannattaa hyödyntää suurella näkyvyydellä, kun taas syrjäisemmille, pienille työmaille riittää pienempi määrä kylttejä ja opasteita. Pakettien hintoihin vaikuttavat tuotevalinnat, esimerkiksi materiaalien ja erikoistuotteiden määrät sekä materiaalien koko. Työmaanäkyvyyden kulut kuuluvat aina kullekin työmaalle. MyGrano tullaan myös järjestelmään kategorioittain näiden ohjeistojen mukaisesti, jotta tuotteiden tilaaminen olisi jatkossa mahdollisimman helppoa.

Nuoliopasteita on yhdellä, kahdella ja kolmella työnumerolla, sen lisäksi on nuoliopasteet, jotka ohjaavat henkilöliikennettä ja tavaraliikennettä sekä nuoliopasteet jätepiesteelle, pelastustielle, sosiaalituloille ja toimistolle. Turvallisuusopasteita on neljä: ensiapu- ja sammutinkyltit, huomioi turvallinen työympäristö sekä työmaalla käytettävä suojakypärää -kyltti. Liikkumista ohjaavia opasteita on seitsemän. Tähän kategoriaan kuuluvat rappuopasteet, pysäköintitaulut, alueella kameravalvonta -kyltti ja työmaatoimistokyltit. Jätekylltejä on yhteensä 19, mutta vain 11 niistä on pakollisia. Aitakankaita löytyy logo-aitakankaan lisäksi seitsemällä eri lasautuksella.

9.1 Minimipaketti - strattipaketti

Pienillä työmailla, jotka sijaitsevat syrjäisemmällä paikalla, ei kannata monien tuhansien eurojen edestä panostaa näkyvyyteen. Minimipakettiin kuuluu vain välttämättömimmät eli työmaataulu, nuoliopasteet, turvallisuus, liikkuminen työmaalla ja jätekylltit. Minimipaketti maksaa yleensä noin 1000 €.

Minipaketti koskettaa vain pieniä työmaita. Pienillä työmailla on usein myös vähemmän työntekijöitä ja näin ollen myös sosiaali- ja taukotiloja ei tarvita monia. Näillä työmailla harvemmin tarvitaan siis useita opasteita ohjaamaan niihin.

9.2 Peruspaketti

Peruspaketti on yleisin, ja suurin osa hankkeista menee tämän mukaisesti. Siihen kuuluvat materiaalit ovat työmaataulu, nuoliopasteet, turvallisuusopasteet, liikkuminen työmaalla, jätekyltit, aitakankaat ja aitaelementit. Näiden edellä mainittujen lisäksi on työmaanäkyvyyteen mahdollista panostaa myös erilaisilla markkinointilakanoilla ja telinepeitteillä. Rakennustyömailla on usein nähtävillä myös torninostureita, joissa on mainoslaatikko. Nosturiin laitettavalla valomainoslaatikolla saa hyvää näkyvyyttä työmaalle. Laadukas valomainoslaatikko nosturissa näkyy pitkälle ja kiinnittää katsojan huomion jo kaukaa. Kuvassa 29 on nähtävillä näyttävä Jatkeen logomainos torninosturissa.

Kuva 31. Nosturi hotellityömaalla, Helsingissä (Jatke 2022)

Hinta peruspaketissa vaihtelee 3000 € ja 15 000 € välillä. Kustannusten vaihtelevuus on suuri, sillä lähes kaikkia kylttejä ja opasteita on saatavilla kahdessa koossa, mikä vaikuttaa hintaan suuresti, esimerkiksi pienemmän ja suuremman aitakankaan välillä on melkein 300 €.

9.3 Huippupaketti

Keskeisellä paikalla sijaitsevien, suurien työmaiden näkyvyyteen kannattaa panostaa. Tällaisten työmaiden näkyvyys kannattaa suunnitella aina tapauskohtaisesti, jotta se tulee hyödynnettyä parhaalla mahdollisella tavalla. Huippupakettiin kuuluu kaikkien edellä mainittujen lisäksi vielä mahdollisuuksien mukaan salkoliput, markkinointilakanat ja telinepeitteet sekä nosturi. Salkoliput ovat 1630x1000 mm tai 2450x1500 mm kokoisia salkoon laitettavia lippuja, joissa on Jatkeen logo. Salkolippuja on valkoisella pohjalla, violetilla logolla sekä violetilla pohjalla valkoinen logo. Salkolippu kärsii herkästi vaihtuvista sääoloista, eikä näin ollen pysy hyvänä kuin puoli vuotta. Joten pidempien projektien kohdalla salkolippuja joudutaan yleensä uusimaan.

Tällaisille huippupaikoille sijaitseville työmaille kannattaa myös harkita trussitelineitä ja diginäyttöjä. Nämä työmaat ovat parhaita ”ilmaisia” mainospaikkoja, ja niitä kannattaa käyttää hyväksi. Huippupakettien materiaalien kustannukset ovat 15 000–40 000 €.

Kuva 32. Valaistu trussiteline Avescon työmaalla Keravalla (Jatke 2022)

Trussitelineillä saadaan aikaseksi näyttävää ulkomainontaa. Jatke rakensi Avesco Oy:lle uuden korjaamon, varastotilat ja pääkonttorin. Projekti alkoi lokakuussa 2020 ja valmistui vuoden 2022 tammikuussa (Jatke 2022 a.). Kuvassa 30 näkyy Avescon työmaalle pystytetty valaistu trussiteline. Se sijoitettiin niin, että se näkyi pääradalle kaikkiin ohiajaviin juniin.

Kuvassa 33. näkyy näyttävät Jatkeen mainokset kahdessa nosturissa. Tampereelle, rautatieaseman lähetyville rakennetaan toimitilakortteli, GO21. GO21:n työmaa on paraatipaikalla Tampereen ydinkeskustassa. Projekti alkoi vuonna 2021 ja se valmistuu loppuvuodesta 2023. (Jatke 2023.) Nostureihin on sijoitettu logo useampaan kohtaan.

Kuva 33. Nosturimainoksia GO21:n työmaalla, Tampereella (Jatke 2022)

GO21:n työmaa on erittäin keskeisellä paikalla ja hanke kestää pitkään. Kyseisen työmaa on sellainen, jonka näkyvyyteen on panostettu paljon. Tällaiset näkyvyydet ovat parhaita mainospaikkoja, sillä ohikulkijoita on paljon ja esimerkiksi työmaanostureissa olevat mainokset näkyvät kauas. Tämän työmaan ansiosta Jatke on varmasti jäänyt jo monelle mieleen. Vastaavanlaisiin työmaihin pyritään aina Jatkeella panostamaan parhaalla mahdollisella tavalla.

Kyseisellä työmaalla on panostettu näkyvyyteen niin, että mistä suunnasta tahansa katsottuna ei kenellekään jää rakentaja epäselväksi. Kuva 34. on Tampereelta, GO21:n työmaalta, Peltokadun suunnasta otettu ilmakeku. Kuvassa on nähtävissä alalaidassa trussiteline ja taaempana iso telinepeite. Telinepeite on Jatkeen violetilla, ja siinä on Jatkeen lasautus ”Parasta rakentamassa.” Telinepeite on 6 metriä leveä, joten se näkyy hyvin myös kauempaa katsottuna. Violetilla pohjalla valkoinen ja keltainen teksti erottuu hyvin suuren kontrastin vuoksi.

Kuva 34. Työmaanäkkyvyys GO21:n työmaalla Tampereella (Jatke 2022)

Kuvan trussiteline on korkea ja siinä on lakana kolmella sivulla. Trussiteline on valaistu, joten se on nähtävissä myös iltaisin. Se on sijoitettu niin, että se näkyy hyvin kolmeen eri suuntaan. Sen voi nähdä jalkakäytävältä, autotieltä sekä ohikulkevista junista. Trussiteline on nähtävissä myös vastapäätä olevasta Holiday Inn -hotellista, joten myös Tampereelle matkustavat ulkopaikkakuntalaiset näkevät Jatkeen mainokset. Trussiteline on näyttävä ja erittäin tehokas markkinointikeino. Tähän kyseiseen trussitelineeseen on laitettu myös havainnekuva tulevasta GO21:n rakennuksesta.

10 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS

Tutkimuksen luotettavuus on aina tarkistettava. Sen varmistaminen alkaa tutkimusasetelman laatimisesta eli tutkitaan niitä asioita, joihin tutkimusongelma liittyy sekä sitä, että tutkimusmenetelmiä käytetään oikein. Tutkimuksen luotettavuutta ja laatua mittaavat reliabiliteetti ja validiteetti. Validiteetilla tarkoitetaan sitä, että tutkitaan oikeita asioita. Reliabiliteetilla tarkoitetaan tulosten pysyvyyttä eli, jos tutkimus toistettaisiin, tulokset pysyisivät samoina. (Kananen 2014.) Luotettavuuteen vaikuttaa lähteiden ja päättelyn luotettavuus sekä prosessin uskottavuus ja dokumentointi (Muotio 2021).

Muotoiluprosessit eivät ole toistettavissa täysin samanlaisina, voi silti reliabiliteettia arvioida raportin perusteella. Opinnäytetyössä tulee olla luettavissa prosessin eteneminen ja vaiheet, joista nähdään, kuinka lopputulemaan on päädytty. Tekstin lisäksi dokumentointia tulee olla toteutettu myös kuvin, jotka tulee opinnäytetyössä olla nähtävillä. (Ruohonen 2021.) Tässä opinnäytetyössä on nähtävillä paljon kuvia ja pyrin tekemääni havainnointia tuomaan mahdollisimman selkeästi esille myös kuvien avulla. Opinnäytetyö kulki perinteisen toimintatutkimuksen tavoin askel askeleelta (kuva 3). Kaikki alkoi havainnoinnista ja suunnittelusta, jonka jälkeen johdonmukaisesti kuljettiin eteenpäin. Lopputuloksena parannellut käytännöt työmaanäkyvyyksien suunnittelussa Jatkeen työmaille, sekä asianmukaiset ja ajantasaiset materiaalit työmaanäkyvyyteen liittyen. Toimintatutkimuksen voidaan katsoa olevan validiteetiltaan onnistunut, kun lopputuloksena syntyneet uudet käytänteet osoittautuvat toimivaksi (Ruohonen 2021).

Tässä opinnäytetyössä päästiin haluttuun lopputulokseen, vaikka pitkällä aikavälillä vasta voidaan nähdä konkreettiset muutokset. Tulee viemään aikaa, jotta kaikki vanhat hankkeet ovat siirtyneet pois alta ja näin ollen vanhat materiaalit hävitetty. Joten vasta tulevaisuudessa nähdään, miten suuri vaikutus esimerkiksi uusilla turvallisuusopasteilla on. Tämä vaikuttaa tutkimuksen luotettavuuteen siinä määrin, että tämän opinnäytetyön toteutumisen aikana näitä tuloksia ei nähdä, eikä tulevaisuutta voida ennustaa. Hyvällä tiedonhaulla on kuitenkin tässä suuri merkitys. Opinnäytetyön produktiot on tehty lähteistä saatujen tietojen perusteella, eikä omien preferenssien perusteella.

Vaikka virallisia haastatteluja ei tehty, kommentteja ja mielipiteitä kyseltiin useaan otteeseen prosessin aikana. Havainnointia suoritettiin työmaakäynneillä ja tiedonhaku tapahtui opinnäytetyön teoriaosuutta tehdessä. Kovin monia luonnoksia ei kuitenkaan tarvinnut lähettää viestintäpäällikölle eikä työmaalle, sillä niistä saatiin hyvin nopeasti toivotunlaiset.

Toimintatutkimus voi harvoin olla täysin objektiivinen. Lähteisiin viittaamisen tärkeys korostuu, jotta tutkimus ei perustu liikaa omiin mielipiteisiin vaan tulokset nousevat aineistosta. Validiteettia voidaan parantaa myös selvittämällä oma suhde ja arvopäämäärä opinnäytetyön aiheeseen liittyen. (Ruohonen 2021.) Uskon tutkimukseni luotettavuutta lisäävän se, että tiedostan edellä mainitut asiat. Olen tutkimuksessa viitannut lähteisiin ja jättänyt omat mielipiteeni pois, jotta tutkimuksessa esiin tulleen tiedon ei koeta olevan subjektiivista tai sidoksissa minun arvoihini. Pyrin mahdollisimman luotettavaan lopputulokseen, joten en ole tuonut esille omia pohdintojani. Omiin pohdintoihin liittyy aina omat näkemykset ja preferenssit, jotka vaikuttavat tutkimuksen luotettavuuteen.

Valitsin lähteeni tarkasti harkiten, jotta ne olisivat mahdollisimman luotettavia. Valitsin vain laadukkaita ja asiallisia lähteitä opinnäytetyöhön. Lähteiden luotettavuuteen vaikuttaa, kuka tekstin on kirjoittanut ja onko se ensikäden lähde, eli onko tutkija tai asiantuntija kirjoittanut tekstin itse (Muotio 2021). Jotta opinnäytetyö olisi mahdollisimman luotettava, pyrin etsimään tietoa erilaisista lähteistä ja välttämään toisen käden lähteitä. Käytin lähteinäni niin WWW-dokumentteja kuin painettuja, fyysisiä kirjoja. Lähteistäni löytyy yksi blogikirjoitus, vaikka blogikirjoituksia tulisi välttää opinnäytetyön lähteenä. Koin kuitenkin blogikirjoituksen sisällön validiksi, sillä se oli alan ammattilaisten pitämä blogi ja blogikirjoitus oli asiantunteva, eikä se ollut kirjoittajan mielipiteisiin tukeutuva.

11 JOHTOPÄÄTÖKSET JA YHTEENVETO

Alussa esitettiin kolme tutkimuskysymystä, johon tässä opinnäytetyössä pyrittiin vastaamaan. Päättökysymys oli: *mistä muodostuu hyvä rakennus-*

työmaan visuaalinen ilme? Rakennustyömaan visuaalinen ilme on kokonaisuus ja se muodostuu monen tekijän summasta. Hyvä rakennustyömaan visuaalinen ilme on huolellisesti mietitty ja se on suunniteltu aina brändin mielikuvan mukaisesti. Se muodostuu kylteistä ja opasteista, työmaataulusta sekä kaikista työmaalla nähtävistä markkinointilakanoista, trussitelineistä ja banderolleista. Kaikki materiaali tulee olla suunniteltu yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Materiaaleista tulee pitää huolta, sillä työmaan siisteys on osa työmaan ilmettä. Materiaalit saattavat kärsiä sääolosuhteista tai esimerkiksi vandalisista, ja tällaisissa tilanteissa pitää työmaalle tilata aina mahdollisimman pian uudet materiaalit ja hävittää vanhat, kierrätysohjeiden mukaisesti. Siisti työmaanäkyvyys antaa hyvän vaikutelman ohikulkijoille. Hyvä työmaan visuaalinen ilme muodostuu hyvistä käytänteistä, jotka ovat kaikilla työmailla samat. Työmaan visuaalinen ilme pohjautuu loppujen lopuksi yrityksen brändiin ja graafisen ohjeistoon, joten hyvän rakennustyömaan visuaalinen ilme voi muodostua vain hyvän brändin pohjalta.

Päätutkimuskysymystä oli tukemassa kaksi alakysymystä. Ensimmäinen alakysymys oli: *Mitä tekijöitä tulee ottaa huomioon työmaanäkyvyyden suunnittelussa?* Kun suunnitellaan työmaalle meneviä kylttejä ja opasteita, tulee näissä ottaa huomioon typografia- ja värivalinnat, kuvitukset sekä näiden sommittelu. Visuaalisesti näyttävät opasteet kiinnittävät katsojan mielenkiinnon paremmin, ja näin ollen sellaiset opasteet ovat usein toimivampia. Sommittelu ja tyhjän tilan käyttö vaikuttaa kylttien havaittavuuteen ja selkeyteen. Kuvitukset opasteistoissa tulisi aina olla mahdollisimman yksinkertaisia. Typografiat ja värit ovat Jatkeen brändiohjeistossa tarkoin mietityt, ja näitä ohjeita tulee käyttää myös Jatkeen työmaanäkyvyyden suunnittelussa. Vaikka noudatetaan ohjeistoa, tulee silti saavutettavuusasiat tarkastaa. Saavutettavuuteen vaikuttaa eniten kontrasti. Tekstin ja taustan välillä tulee olla riittävän suuri kontrastiero, jotta ne ovat selkeitä.

Kaikessa työmaanäkyvyyden suunnittelussa kylttien, opasteiden, markkinointilakanoiden ynnä muiden sijoittelu on ensi arvioisen tärkeää. Hyvinkään suunnitellut materiaalit eivät palvele ketään, jos niitä ei kukaan näe. Kaikki kyltit ja opasteet tulee sijoittaa sellaiseen paikkaan, että ne ovat helposti nähtävissä ja luettavissa, mutta niin, että ne eivät kuitenkaan häiritse työskentelyä tai liiken-

nettä. Työmaanäkyvyyttä suunnitellessa tulee myös huomioida ohi kulkeva liikenne, ja miettiä miten kannattaa näkyvyys sijoitella niin, että se on parhaiten ohikulkijoiden havaittavissa. Jos työmaan ohi kuljetaan pääsääntöisesti autolla, on kaikkien kylttien hyvä olla riittävän suuria, jotta nopeasti ohi kulkevalla henkilöllä on mahdollisuus pystyä kyltin sisällön ymmärtämään.

Kolmas alussa esitetty tutkimuskysymys oli: *Millä tavoin työmaanäkyvyys vaikuttaa yrityksen brändiin?* Työmaanäkyvyydellä on valtava vaikutus rakennusyrityksen brändiin. Rakennustyömaan voidaan ajatella olevan ikään kuin rakennusyrityksen käyntikortti. Yksikään rakennustyömaa ei varmasti jää ohikulkijoilta huomaamatta, joten ne ovat loistavia paikkoja parantaa brändin tunnettuutta. Rakennustyömaat pääsääntöisesti ovat ohikulkijoille ja lähistöllä asuville häiriötekijä. Sen vuoksi jokainen työmaa kannattaa suunnitella niin, että siitä jäisi kuitenkin ohikulkijoille mahdollisimman positiivinen mielikuva. Hyvä brändi tekee yrityksestä ainutlaatuisen. Sillä tarkoitetaan sitä mielikuvaa mikä yritykseen aina liitetään. Rakennusyritykset ovat suuresti näkyvillä rakennustyömaiden yhteydessä. Sen vuoksi niiden avulla kannattaa pyrkiä luomaan hyvää mielikuvaa yrityksestä. Epäsiisti työmaa ja huonosti suunniteltu työmaanäkyvyys voi helposti antaa rakentajasta huolimattoman ja piittaamattoman kuvan. Rakennustyömaanäkyvyydellä kannattaa pyrkiä luomaan mahdollisimman hyviä mielleyhtymiä. Hyvällä rakennustyömaan visuaalisella ilmeellä voidaan parantaa yrityksen tunnettuutta ja brändiä.

Työmaita on erilaisia, eri kokoisia ja erilaisissa paikoissa. Mitä suurempi työmaa ja mitä keskeisemmällä paikalla se on, sitä enemmän siihen kannattaa panostaa. Työmaanäkyvyys on loistava keino rakennusyritykselle mainostaa itseään sekä markkinoida rakennettavaa kohdetta. Kaikki kulminoituu loppujen lopuksi kuitenkin johdonmukaisuuteen ja yhteneväisyyteen. Kaikkien rakennustyömaiden visuaalinen ilme tulee aina olla yhdennäköinen yrityksen brändin kanssa.

12 POHDINTA

Opinnäytetyö oli varsin onnistunut, sillä tavoitteet saavutettiin. Vastaukset saatiin kaikkiin alussa esitettyihin kysymyksiin ja tutkimusongelmiin löydettiin

ratkaisut. Tämän opinnäytetyön aihe, rakennustyömaan visuaalinen ilme, on melko vähän tutkittu aihealue. Syvällisempää aiempaa tutkimustietoa löytyi aika niukasti. Kylteistä ja opasteista yleisesti oli tietoa löydettävissä, ja niihin liittyvistä asioista löytyi niin WWW-dokumentteja kuin kirjalähteitä. Aihetta sivuavia tutkimuksia on tehty, mutta rakennustyömaiden visuaalisesta ilmeestä löytyi suhteellisen vähän tietoa.

Tämä opinnäytetyö tulee hyödyttämään koko Jatke-konsernia, sillä yhdenmukainen ilme auttaa parantamaan mielikuvaa Jatkeesta. Yhdenmukainen ilme auttaa myös lisäämään tunnettuutta. Kukaan ei kävele rakennustyömaan ohi sitä lainkaan huomaamatta, joten mainospaikkana ne ovat erittäin käytännöllisiä, ja niitä tulisi hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla. Ne ovat loistavia ”ilmaisia” mainospaikkoja rakennusyrityksille. Tämän opinnäytetyön ansiosta koko Jatke-konsernin on helppo noudattaa yhdenmukaista ilmettä kaikilla työmailla. Kaikkien on myös helpompi toimia yhtenäisesti uuden ohjeiston ansiosta. Kun kaikki työmaanäkyvyyden materiaalit ovat päivitetty ja ne ovat yhtenäiset, oppivat ihmiset pian yhdistämään Jatkeen logon, värit ja typografian oikeaan yritykseen. Hyvin suunniteltu brändi ja visuaalinen ilme palvelee kaikkia jatkelaisia.

Tulee kuitenkin viemään aikaa, että kaikki tämänhetkiset hankkeet valmistuvat ja, että kaikki vanhat materiaalit poistuvat. Tätä opinnäytetyötä ei tehdä niin pitkällä aikavälillä, jotta olisi mahdollista havainnoida onko materiaalien päivityksellä konkreettista merkitystä esimerkiksi turvallisuuden näkökulmasta. Tutkimusta voisi jatkaa esimerkiksi niin, että seurataan tapaturmataajuuksia uusien opasteiden käyttöönoton jälkeen tai tapahtuuko jätteiden lajittelussa huomattavia muutoksia. Myös kyselyjen tai haastattelujen avulla olisi myöhemmin mahdollista tutkia opinnäytetyön konkreettisia vaikutuksia. Uskon kuitenkin tästä olevan suuri hyöty koko konsernille. Ohjeisto auttaa materiaalien valinnassa ja tilaamisessa. Se on siis helpottamassa kaikkia heitä, jotka työmaanäkyvyyttä työmaalle suunnittelee. Materiaalien päivitykset taas hyödyttävät ensisijaisesti heitä, jotka työmaalla tai sen ohi kulkevat. Ajantasaiset ja brändin mukaiset työmaailmeet hyödyttävät koko konsernia.

Graafisen suunnittelun näkökulmasta opinnäytetyö oli erittäin hyödyllinen. Tehty tutkimus ei kerryttänyt tietoa ainoastaan rakennustyömaiden visuaalisen

ilmeen suunnittelusta vaan kaikenlaisesta muustakin suunnittelutyöstä. Tässä opinnäytetyössä perehdyttiin muun muassa siihen, miten tehdään hyviä opasteita. Typografia- ja värivalinnat, kuvitukset ja sommittelu vaikuttavat suuresti siihen miten toimivia opasteet ovat tai eivät ole. Näihin asioihin tuli huolella perehtyä, jotta produktio voitiin tehdä hyvin. Edellä mainitut asiat liittyvät kuitenkin kaikkeen muuhunkin suunnitteluun, joten tästä tutkimuksesta oli suuri hyöty laajemmassakin mittakaavassa. Tänä päivänä maailmasta pyritään tekemään saavutettava ihan meille jokaiselle, omista lähtökohdista riippumatta, ja tämä koskettaa niin kylttien ja opasteiden suunnittelua kuin nettisivujen ja mainosten suunnittelua. Myös saavutettavuus on asia, mikä on tärkeä ottaa kaikessa suunnittelussa huomioon. Siksi siihen tässä opinnäytetyössä paneuduttiinkin huolellisesti.

Rakennustyömaan visuaalinen ilme on itseäni kiinnostava aihe, ja sen parissa työskentelen muutenkin, en vain opinnäytetyön tiimoilla. Oma osaamiseni kehittyi moninaisesti opinnäytetyötä tehdessä. Koen tämän opinnäytetyön vahvistaneen omaa ammattitaitoani monin eri tavoin, sillä aihe oli laaja ja moni asia vaikuttaa kokonaisuuteen. Opinnäytetyön aihe oli siksi juuri loistava, sillä se nivoi ympärilleen niin monta asiaa mitkä liittyvät graafiseen suunnitteluun. Sen ansiosta koen oppineeni paljon uutta alaan liittyen.

LÄHTEET

Anttila, P. s.a. Tutkimisen taito ja tiedonhankinta. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://metodix.fi/2014/05/17/anttila-pirkko-tutkimisen-taito-ja-tiedonhankinta/#top> [viitattu 14.1.2023].

Celia. 2022. Saavutettavuus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.celia.fi/saavutettavuus/> [viitattu 14.1.2023].

Celia. s.a. Värit ja kontrastit. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.saa-yutettavasti.fi/kuva-ja-aani/varit-ja-kontrasti/> [viitattu 30.1.2023].

Heikkinen, H. 2018. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. 5. painos. Jyväskylä: PS-kustannus. [viitattu 14.1.2023].

Helsingin kaupungin rakennusjärjestys 1.11.2010, 47 §.

HEYtex. 2019. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://heytex.com/en/portfolio-item/heysign-ecotex-mesh/> [viitattu 14.3.2023].

Jatke Oy. 2018. JATKE brändiohjeisto. Jatke Oy. WWW-dokumentti. Intranet. [viitattu 14.1.2023].

Jatke Oy. 2023. Ohjelmistoyhtiö M-Filesin pääkonttori Tampereen GO21-toimistokortteliin. WWW-dokumentti. Päivitetty 17.1.2023. Saatavissa: <https://jatke.fi/ohjelmistoyhtio-m-filesin-paakonttori-tampereen-go21-toimistokortteliin/> [viitattu 8.4.2023].

Jatke Oy. 2022. a. Referenssit – Avesco. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://jatke.fi/referenssit/avesco/> [viitattu 8.4.2023].

Jatke Oy. 2022. b. Vuosi- ja vastuullisuuskatsaus 2021. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://jatke.fi/wp-content/uploads/2023/03/Jatke_Vuosi-kooste_2021_Tilinpaatos_WEB.pdf [viitattu 8.3.2023].

Jatke Oy. 2023. a. Jatke-konserni. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://jatke.fi/meista/> [viitattu 10.3.2023].

Jatke Oy. 2023. b. Jatke-konsernin tulostiedote 2022 – kannattava kasvu jatkuu. WWW-dokumentti. Päivitetty 30.3.2023. Saatavissa: <https://jatke.fi/jatke-konsernin-tulostiedote-2022-kannattava-kasvu-jatkuu/> [viitattu 10.4.2023].

Jatke Oy. 2023. c. Strategia. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://jatke.fi/meista/strategia/> [viitattu 9.4.2023].

Jaye, H. 2022. What is Typography, and Why Is It Important? A beginner's Guide. WWW-dokumentti. Päivitetty 3.12.2022. Saatavissa: <https://career-foundry.com/en/blog/ui-design/beginners-guide-to-typography/> [viitattu: 18.1.2023].

Jyväskylän yliopisto. 2021. Laadullinen tutkimus. WWW-dokumentti. Päivitetty 28.10.2022. Saatavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus> [viitattu: 14.1.2023].

Kananen, J. 2014. TOIMINTATUTKIMUS KEHITTÄMISTUTKIMUKSEN MUOTONA – Miten kirjoitan toimintatutkimuksen opinnäytetyönä? Jyväskylä: Suomen Yliopistopaino Oy. [viitattu 14.1.2023].

Koponen, J., Hildén, J. & Vapaasalo, T. 2016. Tieto näkyväksi. Helsinki: Aalto-yliopisto. [viitattu: 14.1.2023].

Mittaviiva Oy, Koskenvesa, A., Sahlstedt, S., Lindberg, R., Kivimäki, C., Koistinen, L., Palolahti, T. & Lahtinen, M. 2014. TOIMIVA TYÖMAA – hyvät käytännöt. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.rt.fi/globalassets/julkaisuja/toimiva_tyomaa_2014.pdf [viitattu 8.4.2023].

Muotio, L. 2022. Havainnointi aineistonkeruumenetelmänä. WWW-dokumentti. Päivitetty 27.1.2022. Saatavissa: <https://www.muotoilu.info/index.php/tutkiva-muotoilu/menetelmat/havainnointi-aineistonkeruumenetelmana/> [viitattu 14.1.2023].

Muotio, L. 2021. Luotettavuuden arviointi muotoilualan opinnäytetyössä. WWW-dokumentti. Päivitetty 14.12.2021. Saatavissa: <http://www.muotoilu.info/index.php/tutkiva-muotoilu/amk-opinnaytetyo/luotettavuuden-arviointi-muotoilualan-opinnaytetyossa/> [viitattu 8.3.2023].

Nieminen, T. 2009. Visuaalinen markkinointi. Helsinki: WSOY

Niittykangas, E. 2022. Mitä eroa on logolla ja liikemerkillä? WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://taitaa.fi/mita-eroa-on-logolla-ja-liikemerkilla/> [viitattu 18.1.2023].

Nikolay, K. 2022. What is Illustration? Definition, Evolution, and Types. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://graphicmama.com/blog/what-is-illustration/> [viitattu 8.3.2023].

Oksanen, K. 2020. Vastuullinen Suomi. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.vastuullinensuomi.fi/> [viitattu 14.3.2023].

Papunet. 2022. Teknisen saavutettavuuden ohjeet (WCAG). WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://papunet.net/saavutettavuus/wcag-ohjeet/1-periaate-havaittava> [viitattu 30.1.2023].

Pasanen, T. 2017. Graafinen ulkoasu vs. graafinen ohjeisto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://visualeditor.fi/graafinen-ulkoasu-vs-graafinen-ohjeistus/> [viitattu: 14.1.2023].

Raksavalvoja. 2020. Miten suojata työmaa-alue varkailta? WWW-dokumentti. Päivitetty 4.8.2020. Saatavissa: <https://raksavalvoja.fi/suojata-tyomaa-alue/> [viitattu 8.3.2023].

Ruohonen, S. 2021. Toimintatutkimus. WWW-dokumentti. Päivitetty 9.9.2021. Saatavissa: <http://www.muotoilu.info/index.php/tutkiva-muotoilu/menetelmat/toimintatutkimus/> [viitattu 8.4.2023].

Securitas. s.a. Kameravalvonta tulee toteuttaa laki huomioiden. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.securitas.fi/turvallisuuspalvelut/turvallisuustekniikka/kodin-turvallisuuspalvelut/24koti-blogi/kameravalvonta-tulee-toteuttaa-laki-huomioiden/> [viitattu: 8.3.2023].

Selovuo, K. 2019. Saavutettavuusopas. Helsinki: Euraprint. [viitattu 14.1.2023].

Sjöman, H. 2022. Työmaanäkyvyys. Jatke Oy. WWW-dokumentti. Päivitetty 9.11.2022. Intranet. [viitattu: 8.3.2023].

Suomen YK-liitto. s.a. Kestävä kehitys. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.ykliitto.fi/kestava-kehitys> [viitattu 14.3.2023].

Toivanen, A. 2015. Sommittelu. WWW-dokumentti. Päivitetty 17.1.2015. Saatavissa: <https://www.graafinen.com/suunnittelu/yleista/sommittelu/> [viitattu 14.1.2023].

Työterveyslaitos. s.a. Isosyanaatit. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.ttl.fi/teemat/tyoturvallisuus/altistuminen-tyoympariston-haittatekijoille/kemiallisten-tekijoiden-hallinta-tyopaikalla/kemikaalit-ja-tyo-altistumistietosivusto/isosyanaatit> [viitattu 14.3.2023].

Työsuojeluhallinto. 2023. Rakennusala. WWW-dokumentti. Päivitetty 6.4.2023. Saatavissa: <https://www.tyosuojelu.fi/tyoolot/rakennusala> [viitattu 8.4.2023].

Työsuojeluhallinto. 2019. Rakennustyö ja yhteinen rakennustyömaa. WWW-dokumentti. Päivitetty 14.5.2019. Saatavissa: <https://www.tyosuojelu.fi/documents/14660/478411/Rakennusty%C3%B6+ja+yhteinen+rakennusty%C3%B6maa+-muistio/fa759677-b231-4398-b5f6-6866e194a2ac> [viitattu 18.1.2023].

Venäläinen, S. 2019. Mikä brändi on, mistä se muodostuu, ja miksi sillä on merkitystä? WWW-dokumentti. Julkaistu 9.4.2019. Saatavissa: <https://www.advance2b.com/fi/blog/mista-brandi-muodostuu> [viitattu 18.1.2023].

Vesterinen, V. s.a. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://tiedeluku-taito.mooc.fi/part-3/2-tutkimuskysymyksen-valinta> [viitattu 8.2.2023].

Vuori, J. s.a. Johdanto: Tutkimusasetelman rakentaminen. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/tutkimusasetelma/tutkimusasetelman-rakentaminen/> [viitattu: 8.2.2023].

Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 26.3.2009/205, 71 §.

Valtioneuvoston asetus jätteistä 978/2021, 26 §.

WebAIM. 2023. Contrast checker. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://webaim.org/resources/contrastchecker/> [viitattu: 8.2.2023].

Åhlberg, M. 2018. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. 5. painos. Jyväskylä: PS-kustannus. [viitattu 14.1.2023].

KUVA- TAI TAULUKKOLUETTELO

Kuva 1. Opinnäytetyön käsittekartta. Ahola, I. 13.1.2023.

Kuva 2. Opinnäytetyön viitekehys. Ahola, I. 13.1.2023.

Kuva 3. Toimintatutkimuksen vaiheet. Ahola, I. 4.4.2023.

Kuva 4. Vanha logo työmaakontin ovesa. Ahola, I. 30.6.2022.

Kuva 5. Vanha opaste Jatkeen rakennustyömaalla Pasilassa. Ahola, I. 30.6.2022.

Kuva 6. Väliaikaisia opasteita rakennustyömaalla. Ahola, I. 30.6.2022.

Kuva 7. Mannerheimintien rakennustyömaa. Ahola, I. 17.1.2023.

Kuva 8. Värit. Jatke Oy. 7.11.2018.

Kuva 9. Siksi olemme luotettavia -aitakangas. Ahola, I. 10.2.2023.

Kuva 10. YK:n kestävän kehityksen tavoitteet. Suomen YK-liitto s.a. Saatavissa: <https://www.ykliitto.fi/kestava-kehitys> [viitattu 14.3.2023].

Kuva 11. Jatkeen vastuullisuustavoitteet. Jatke Oy. 2022.

Kuva 12. Kuvakaappaus kontrastityökalusta webaim.org -sivustolta. Ahola, I. 8.2.2023.

Kuva 13. Tieto näkyväksi -kirjan opasteiden sijoittelun ohje. Koponen, J., Hildén, J. & Vapaasalo, T. 2016.

Kuva 14. Opasteiden kiinnitys oveen Jatkeen työmaalla. Ahola, I. 30.6.2023.

Kuva 15. Nuoliopaste yhdellä työnumerolla. Ahola, I. 29.11.2022.

Kuva 16. Pysäköintitaulu. Ahola, I. 6.9.2022.

Kuva 17. Käytettävä suojakypärää -kyltti. Ahola, I. 7.2.2023.

Kuva 18. Huomioi turvallinen työympäristö -kyltti. Ahola, I. 7.2.2023.

Kuva 19. Rakennusjäte-kyltti. Ahola, I. 10.2.2023

Kuva 20. Metalliromu-kyltti. Ahola, I. 10.2.2023.

Kuva 21. Paperijäte-kyltti. Ahola, I. 10.2.2023.

Kuva 22. Varoituskyltit. Ahola, I. 14.9.2022.

Kuva 23. Työmaataulu. Ahola, I. 10.4.2023.

Kuva 24. Työmaataulu As Oy Erkki Melartinintien työmaalla. Jatke Oy. 14.11. 2022.

Kuva 25. Työmaa-alue, pääsy kielletty -kyltti. Ahola, I. 16.11.2022.

Kuva 26. Alueella kameravalvonta -kyltti. Ahola, I. 14.12.2022.

Kuva 27. Rakennamme niin, että on hyvä -aitakangas. Ahola, I. 10.2.2023.

Kuva 28. Parasta rakentamassa -aitakangas. Ahola, I. 10.2.2023.

Kuva 29. Logo -aitakangas. Ahola, I. 10.2.2023.

Kuva 30. Havainnekuva Mannerheimintien rakennustyömaannäkyvyydestä. Ahola, I. 30.1.2023.

Kuva 31. Nosturi hotellityömaalla, Helsingissä. Jatke Oy. 2022.

Kuva 32. Valaistu trussiteline Avescon työmaalla Keravalla. 2022.

Kuva 33. Nosturimainoksia GO21:n työmaalla Tampereella. 2022.

Kuva 34. Työmaanäkyvyys GO21:n työmaalla Tampereella. 2022.